

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ директора

Ліцею № 3 Охтирської міської ради

Сумської області

31.08.2026 № 160-о

Освітня програма

Ліцею № 3

Охтирської міської ради Сумської області

СХВАЛЕНО

Протокол засідання педагогічної ради

Ліцею № 3 Охтирської міської ради

Сумської області

31.08.2026 № 1

ЗМІСТ

Назва розділу	Стор.
ВСТУП	3-8
РОЗДІЛ І. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою.	8
РОЗДІЛ ІІ. Загальний обсяг навчального навантаження на відповідному рівні (циклі) повної загальної середньої освіти (в годинах), його розподіл між освітніми галузями за роками навчання.	9-11
РОЗДІЛ ІІІ. Навчальний план, що ґрунтується на одному з варіантів типових навчальних планів відповідної типової/нетипової освітньої програми і передбачає перерозподіл годин (у визначеному типовим навчальним планом обсязі) між обов’язковими для вивчення навчальними предметами (крім державної мови) певної освітньої галузі, які можуть вивчатися окремо та/або інтегровано з іншими навчальними предметами	11-39
РОЗДІЛ ІV. Перелік модельних та/або навчальних програм, що використовуються в освітньому процесі	39-48
РОЗДІЛ V. Опис форм організації освітнього процесу та інструментарію оцінювання.	48-61

ВСТУП

Відповідно до статті 1 Закону України «Про освіту», статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту»: «Освітня програма - єдиний комплекс освітніх компонентів (предметів вивчення, дисциплін, індивідуальних завдань, контрольних заходів тощо), спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання».

Ліцей № 3 Охтирської міської ради Сумської області у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постановами Верховної Ради України, актами Президента України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства освіти і науки України, інших центральних органів виконавчої влади, іншими нормативно-правовими актами, Статутом закладу освіти.

Освітня програма Ліцею № 3 Охтирської міської ради Сумської області є наскрізною, охоплює освіту на I (початкова освіта), II (базова середня освіта) та III (профільна середня освіта) ступенях навчання.

Програма кожного рівня навчання у спрощеному вигляді являє собою сукупність предметних основних і додаткових освітніх програм, а також опис технологій їхньої реалізації. Таким чином, вона визначає єдність взаємопов'язаних основних і додаткових освітніх програм і відповідних їм освітніх технологій, що визначають зміст освіти, спрямованих на досягнення прогнозованого результату діяльності школи.

Відповідно до Закону України «Про освіту» метою повної загальної освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальної, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Головними завданнями закладу освіти є:

- забезпечення реалізації права громадян на повну загальну середню освіту;
- виховання громадянина України;
- виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй;
- формування і розвиток соціально зрілої, творчої особистості з усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної самосвідомості, особистості, підготовленої до професійного самовизначення;
- виховання в учнів поваги до Конституції України, державних символів України, прав і свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини і громадянина;
- розвиток особистості здобувача освіти, його здібностей і обдарувань, наукового світогляду;

- реалізація права учнів на вільне формування політичних і світоглядних переконань;
- виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів;
- генерація нових знань та розвиток відчуття соціальної справедливості;
- створення умов для оволодіння системою наукових знань про природу, людину і суспільство.

Саме виховання компетентної, відповідальної за своє життя людини і є головним завданням закладу освіти.

Ліцей несе відповідальність перед особою, суспільством і державою за:

- безпечні умови освітньої діяльності;
- дотримання державних стандартів освіти;
- дотримання договірних зобов'язань з іншими суб'єктами освітньої, виробничої, наукової діяльності, у тому числі зобов'язань за міжнародними угодами;
- дотримання фінансової дисципліни.

У відповідності до чинного законодавства ліцей здійснює освітній процес відповідно до рівнів загальноосвітніх програм трьох ступенів освіти:

I ступінь - початкова освіта;

II ступінь - базова середня освіта;

III ступінь - профільна середня освіта.

На кожному рівні повної загальної середньої освіти освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

Освітній процес організовується за такими циклами:

перший цикл початкової освіти - адаптаційно-ігровий (1-2 роки навчання);

другий цикл початкової освіти - основний (3-4 роки навчання);

перший цикл базової середньої освіти - адаптаційний (5-6 роки навчання);

другий цикл базової середньої освіти - базове предметне навчання (7-9 роки навчання);

перший цикл профільної середньої освіти - профільно-адаптаційний (10 рік навчання);

другий цикл профільної середньої освіти - профільний (11-12 роки навчання).

Освітня програма Ліцею № 3 розроблена на виконання:

- Закону України «Про освіту»;
- Закону України «Про повну загальну середню освіту»;
- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.01.2021 № 131-р «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти) до 2027 року»;

- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 960-р «Про схвалення Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти)»;
- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» (із змінами, внесеними згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 592-р);
- Постанови Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898 «Про деякі питання Державних стандартів базової середньої освіти», із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 1000 від 06.08.2026;
- Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 87 від 21.02.2018 (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 688 від 24.07.2019, № 898 від 30.09.2020, № 1000 від 06.08.2026);
- Постанови Кабінету Міністрів України від 01.07.2026 р. № 847 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні»;
- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 № 301-р «Про схвалення Концепції безпеки закладів освіти», із змінами, внесеними згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.03.2025 № 301-р;
- Державного стандарту базової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898 (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 972 від 30.08.2022, № 1000 від 06.08.2026);
- Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1392 (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 538 від 07.08.2013, № 143 від 26.02.2020, № 1000 від 06.08.2026);
- чинних наказів Міністерства освіти і науки України;
- Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205, у редакції від 10.01.2025 № 79;
- Статуту Ліцею № 3 Охтирської міської ради Сумської області.
Освітня програма закладу спрямована на формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності та визначених Законом України «Про освіту»:
- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;

- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- культурна компетентність;
- підприємливість та фінансова грамотність;
- інші компетентності, передбачені Державним стандартом освіти.

Освітня програма Ліцею № 3 Охтирської міської ради Сумської області розроблена на основі відповідних типових освітніх програм та освітніх програм, розроблених суб'єктами освітньої діяльності, науковими установами і затверджених центральним органом виконавчої влади із забезпечення якості освіти відповідно до вимог цього Закону.

Освітня програма Ліцею № 3 Охтирської міської ради Сумської області окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової, базової та повної загальної середньої освіти та ґрунтується на таких принципах:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

- 1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- 2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
- 3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань,

усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Освітня програма ліцею складена у відповідності до ст. 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту» та включає:

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою;

- загальний обсяг навчального навантаження на відповідному рівні повної загальної середньої освіти (в годинах), його розподіл між освітніми галузями за роками навчання;
- навчальний план, що ґрунтується на одному з варіантів типових навчальних планів відповідної типової/нетипової освітньої програми і передбачає перерозподіл годин (у визначеному типовим навчальним планом обсязі) між обов'язковими для вивчення навчальними предметами (крім державної мови) певної освітньої галузі, які можуть вивчатися окремо та/або інтегровано з іншими навчальними предметами;
- містить перелік модельних та/або навчальних програм, що використовуються в освітньому процесі;
- опис форм організації освітнього процесу та інструментарію оцінювання.

Освітня програма, розроблена на основі типових освітніх програм, відповідає структурі типової освітньої програми та визначеним нею вимогам до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою закладу освіти.

I. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою.

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

Повну загальну (профільну) середню освіту можуть здобувати особи, які завершили здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію, на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття повної загальної (профільної) середньої освіти цього ж навчального року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття повної загальної середньої освіти за інших умов.

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року. Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів. Протокол

оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2016 року № 8, зі змінами.

II. Загальний обсяг навчального навантаження на відповідному рівні (циклі) повної загальної середньої освіти (в годинах), його розподіл між освітніми галузями за роками навчання.

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів освіти становить:

- для учнів 1-х класів школи складає 805 годин/навчальний рік;
- для учнів 2-х класів - 875 годин/навчальний рік;
- для учнів 3-х класів - 910 годин/навчальний рік;
- для учнів 4-х класів - 910 годин/навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів освіти 1-4 класів за галузями:

Назва освітньої галузі	Кількість годин на рік				
	1-ий клас	2-ий клас	3-ий клас	4-ий клас	разом
Мовно-літературна у тому числі:	315	350	350	350	1365
Українська мова та читання	215	215	215	215	
Іншомовна освіта	70	105	105	105	
Математична	140	140	175	175	630
Природнича	140	140	140	140	560
Соціальна і здоров'язбережувальна					
Технологічна					
Інформатична		35	35	35	105
Мистецька	70	70	70	70	280
Фізична культурна	105	105	105	105	420
Години навчального навантаження, що фінансуються з бюджету і призначені для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат	35	35	35	35	140
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету	805	875	*910	910	3500

(без урахування поділу на групи)					
Гранично допустиме тижнєве річне навчальне навантаження здобувача освіти	20/700	22/770	23/805	23/805	88/3080

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів освіти становить:
 - для учнів 5-х класів (адаптаційний цикл базової середньої освіти) - 1085 годин/навчальний рік;

- для учнів 6-х класів (адаптаційний цикл базової середньої освіти) - 1190 годин/навчальний рік;
- для учнів 7-х класів - 1225 годин/навчальний рік;
- для учнів 8-х класів - 1260 годин/навчальний рік;
- для учнів 9-х класів - 1260 годин/навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів освіти 5-9 класів за галузями:

Назва освітньої галузі	Кількість годин на рік					
Освітня галузь		5 клас (мін/макс)	6 клас (мін/макс)	7 клас (мін/макс)	8 клас (мін/макс)	9 клас (мін/макс)
Мовно-літературна	На тиждень	10/13	10/13	9/12	8/12	8/12
	На рік	350 /455	350/ 455	315 /420	280 /420	280 /420
Математична	На тиждень	4 / 6	4 / 6	4 / 6	4 / 7	4 / 7
	На рік	140/ 210	140/ 210	140/ 210	140/ 245	140/ 245
Природнича	На тиждень	1,5 /3	2 /5	7 / 9	8 / 10	8 / 11
	На рік	52,5 / 105	70 / 175	245 / 315	280 /350	280/ 385
Громадянська та історична	На тиждень	1 / 2	1,5 / 3	1,5 / 3	2,5 /4.5	3,5 / 5
	На рік	35/ 70	52,5 /105	52,5/ 105	87,5/ 157,5	122,5/ 175
Технологічна	На тиждень	1 / 3	1 / 3	1 / 2	1 / 2	1 / 2
	На рік	35 /105	35 /105	35 /70	35 /70	35 /70
Інформатична	На тиждень	1/2	1/2	1/2	1,5/3	1,5/3
	На рік	35/ 70	35/ 70	35/ 70	52,5 /105	52,5/ 105
Мистецька	На тиждень	1 / 3	1 / 3	1 / 3	1 / 2	1 / 2

	На рік	35 /105	35 /105	35 /105	35/ 70	35/ 70
Соціальна і здоров'язбережувальна	На тиждень	1 / 3	1 / 3	1 / 3	1 / 3	1 / 3
	На рік	35 /105	35 /105	35 /105	35 /105	35 /105
Фізична культура	На тиждень	3 / 5	3 / 5	3 / 5	3 / 5	3 / 5
	На рік	105/175	105/175	105/175	105/175	105/175
Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, курсів за вибором, проєктної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат	На тиждень	7,5	9,5	6,5	6	5
	На рік	262,5	332,5	227,5	210	175
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	31	34	35	36	36
	На рік	1085	1190	1225	1260	1260
Гранично допустиме навчальне навантаження	На тиждень	28	31	32	33	33
	На рік	980	1085	1120	1155	1155

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11 класів складає 2660 годин/навчальний рік:

- для 10-х класів - 1330 годин/навчальний рік;
- для 11-х класів - 1330 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл тижневого навчального навантаження окреслено навчальному плані для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти.

Показники загальної кількості навчального навантаження за галузями можуть змінюватися та конкретизуватися в навчальних планах.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

III. Навчальний план, що передбачає перерозподіл годин між обов'язковими для вивчення навчальними предметами певної освітньої галузі, які можуть вивчатися окремо та/або інтегровано з іншими предметами.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів.

Навчальний план початкової школи складено відповідно до:

- 1-2 класи - наказу Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження Типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти» (Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б. 1-2 клас);
- 3-4 класи - наказу Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження Типових освітніх програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти» (Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б. 3-4 клас);
- 1-4 класи - наказу Державної служби якості освіти України від 21.06.2024 № 01-10/196 «Про затвердження освітньої програми початкової школи науково-педагогічного проекту «Інтелект України» (1-4 класи), таблиця 2.

Навчальний план для 1 - 2 класів початкової школи з українською мовою навчання, складений на основі Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Шияна Р. Б. 1-2 клас

Орієнтовний перелік навчальних предметів	Орієнтовна кількість годин на тиждень у класах		
	1	2	Разом
Українська мова	5	5	10
Іноземна мова	2	3	5
Математика	3	3	6
Я досліджую світ*	7	8	15
Мистецтво**	2	2	4
Фізична культура ***	3	3	6
Усього	20 + 3	21 + 3	41 + 6
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1	2
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	20	22	42
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	23	25	48

*Орієнтовний розподіл годин між освітніми галузями в рамках цього інтегрованого предмета: мовно-літературна - 2; математична - 1; природнича, технологічна, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична - разом 4; інформатика - 1 (у 2 класі)

** Інтегрований предмет або окремі предмети "Образотворче мистецтво" і "Музичне мистецтво"

*** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються

Навчальний план для 3-4 класів початкової школи з українською мовою навчання, складений на основі Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Шияна Р. Б.

Орієнтовний перелік навчальних предметів	Орієнтовна кількість годин на тиждень у класах		
	3	4	Разом
Українська мова	5	5	10
Іноземна мова	2	3	5
Математика	4	4	8
Я досліджую світ*	7	7	14
Інформатика	1	1	2
Мистецтво**	2	2	4
Фізична культура ***	3	3	6
Усього	22 + 3	22 + 3	44 + 6
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1	2
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	23	23	46
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	26	26	52

Навчальний план початкової школи з українською мовою навчання для закладів загальної середньої освіти, що працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України»

Орієнтовний перелік навчальних предметів	Орієнтовна кількість годин на тиждень у класах				
	1	2	3	4	Разом
Українська мова	6	6	6	6	24
Іноземна мова	2	3	3	3	11
Математика	3	4	4	4	15
Я пізнаю світ*	8	8	8	8	32
Інформатика			1	1	2
Мистецтво**	1	1	1	1	4
Фізична культура ***	2	2	2	2	8
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1	1	1	4
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	20	22	23	23	88
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що	23	25	26	26	100

фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)					
--	--	--	--	--	--

* Орієнтовний розподіл годин між освітніми галузями в межах інтегрованого навчального предмета «Я пізнаю світ»: 1-4 класи: мовно-літературна освітня галузь — 1 год/тижд.; громадянська та історична, інформатична (для 2 класу), природнича, соціальна і здоров'язбережувальна, технологічна освітні галузі — разом 4 год/тижд.; математична освітня галузь — 1 год/тижд.; мистецькаосвітня галузь — 1 год/тижд.; фізкультурна освітня галузь — 1 год/тижд.;

** Інтегрований предмет або окремі предмети «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво».

*** Години, передбачені для фізичної культури (навчальні предмети «Я пізнаю світ» (1 год/тижд.) та «Фізична культура» (2 год/тижд.), не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

Освітню програму здобувачів освіти початкової школи укладено за такими освітніми галузями: Мовно-літературна, зокрема: українська мова, мови корінних народів та національних меншин, літератури (МОВ1); іншомовна освіта (ІНО) Математична (МАО) Природнича (ПРО) Технологічна (ТЕО) Інформатична (ІФО) Соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО) Громадянська та історична (ГІО) Мистецька (МІО) Фізкультурна (ФІО).

Мовно-літературна освітня галузь з урахуванням вікових особливостей учнів реалізується в 1-му класі через інтегрований курс «Українська мова»; у 2-4 класах через окремі предмети «Українська мова» та «Читання» (розподіляючи 8 відведених навчальних годин порівну на кожний предмет, тобто по 4 години).

Іншомовна освітня галузь – окремим предметом «Іноземна (далі – Англійська мова).

Математична освітня галузь реалізується через однойменний предмет «Математика».

Природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна освітні галузі реалізуються інтегрованим предметом «Я досліджую світ». Технологічна освітня галузь реалізується через предмет «Технології».

Інформатична освітня галузь у 2–4 класах – предметом «Інформатика».

Мистецька освітня галузь реалізується окремими предметами за видами мистецтва: «Образотворче мистецтво» та «Музичне мистецтво» з дотриманням інтегрованого підходу через узгодження програмового змісту предметів мистецької освітньої галузі із змістом інших освітніх галузей.

Фізкультурна освітня галузь реалізується через предмет «Фізична культура».

Навчальний план 1-Б, 3-А класів містить інваріантну складову, обов'язкову для виконання всіма закладами загальної середньої освіти, що працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» та варіативну складову.

Мета і завдання мовно-літературної освітньої галузі (українська мова і література) реалізуються через навчальні предмети «Українська мова. Читання» (1–4 класи – 6 год/тижд.) і «Я пізнаю світ» (1–4 класи – 1 год/тижд.).

Іншомовна освіта як органічна складова мовно-літературної освітньої галузі представлена навчальним предметом «Іноземна мова» (1 класи – 2 год/тижд.; 2–4 класи – 3 год/тижд.).

Мета і завдання математичної освітньої галузі реалізуються через навчальні предмети «Математика» (1 класи – 3 год/тижд.; 2–4 класи – 4 год/тижд.) і «Я пізнаю світ» (1–4 класи – 1 год/тижд.).

Мета і завдання мистецької освітньої галузі реалізуються через навчальні предмети «Мистецтво» (1–4 класи – 1 год/тижд.) і «Я пізнаю світ» (1–4 класи – 1 год/тижд.); фізкультурної освітньої галузі – через навчальні предмети «Фізична культура» (1–4 класи – 2 год/тижд.) і «Я пізнаю світ» (1–4 класи – 1 год/тижд.).

Внесення до навчального предмета «Я пізнаю світ» однієї години фізкультурної галузі забезпечує належний рівень рухової активності учнів та дає можливість інтегровано реалізувати здоров'язбережувальну мету освіти завдяки систематичному виконанню різноманітних вправ для психологічного розвантаження, зняття перевтоми, а також для профілактики найпоширеніших відхилень у здоров'ї молодших учнів — порушення зору, постави тощо.

Мета і завдання громадянської й історичної, інформатичної, природничої, соціальної і здоров'язбережувальної, технологічної освітніх галузей реалізуються через навчальний предмет «Я пізнаю світ» (1–4 класи – 4 год/тижд.), а також під час вивчення всіх інших навчальних предметів. Водночас у 3–4 класах мета й завдання інформатичної освітньої галузі реалізуються також у процесі вивчення навчального предмета «Інформатика» (1 год/тижд.).

Навчальний план базової школи складено відповідно до:

- 5-9 класів - Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 17.08.2026 № 1430), додатки 1, 3;
- 5-9 класів - наказу Державної служби якості освіти від 21.06.2024 № 01-10/197 «Про затвердження освітньої програми науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» базової середньої освіти, адаптаційного циклу (5-6 класи)», таблиця 3; наказу Державної служби якості освіти від 28.06.2024р № 01-10/201 «Про проведення другого етапу експертизи освітньої програми науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (базова середня освіта, цикл базового предметного навчання, 7-9 класи) таблиця 1,2.

Навчальний план для 5-9 класів

Освітня галузь	Орієнтовний перелік предметів та галузевих інтегрованих курсів	Орієнтовна кількість годин на тиждень у класах				
		5 класи	6 класи	7 класи	8 класи	9 класи

Кількість класів		3	2	3	3	3
Мовно-літературна	Українська мова	4	4	3	3	3
	Українська література	2	2	2	2	2
	Зарубіжна література	1,5	1,5	1,5	1	1
	Іноземна мова (англійська)	3,5	3,5	3,5	3	3
Математична	Математика	5	5	-	-	
	Алгебра			3	3	3
	Геометрія			2	2	2
Природнична	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2	-	-	
	Біологія	-	-	2	2	2
	Географія		2	2	2	1,5
	Фізика			2	2	3
	Хімія			1	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1	1	0,5	0,5
	Підприємництво і фінансова грамотність				0,5	0,5
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	2	-	-	-	-
	Інтегрований курс «Історія України. Всесвітня історія»	-	2	-	-	-
	Громадянська освіта		1	1	0,5	0,5
	Історія України	-	-	1	1,5	1,5
	Всесвітня історія	-	-	1	1	1,5
	Правознавство					0,5
Інформатична	Інформатика	2	1	2	2	1,5
Технологічна	Технології	2	2	2	1	1
Мистецька	Інтегрований курс мистецтва			1	1	1
	Мистецтво: образотворче мистецтво	1	1			
	Мистецтво: музичне мистецтво	1	1			
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	3	3
Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами		7,5	9,5	6,5	6,5	6,5
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		31	34	35	36	36
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	31	32	33	33
Індивідуальні консультації та групові заняття		1	2	1	3	2

Усього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)	28+3	31+3	32+3	33+3	33+3
--	------	------	------	------	------

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого начального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

Навчальний план 5-9 класів (за Освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (базова середня освіта)

Назва освітньої галузі	Назва навчального предмета	Кількість годин на тиждень				
		5 клас	6 клас	7 клас	8 клас	9 клас
Мовно-літературна	Українська мова	4	4	3	3	3
	Українська література	2	2	2	2	2
	Зарубіжна література	1,5	1,5			
	Зарубіжна література і мистецтво			1,5	1,5	1,5
	Іноземна мова (англійська)	5	5	5	5	5
Математична	Математика	6	6			
	Алгебра			3,5	3,5	3,5
	Геометрія			2,5	2,5	2,5
Природнича	Пізнаємо природу. Моя планета Земля	2	2			
	Пізнаємо природу. Твої фізичні відкриття	1	1			
	Біологія			2	2	2
	Географія		2	2	2	1,5
	Фізика			2	2	3
	Хімія			2	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Навчаємося разом	1	1	1	1	1
	Україна і світ: вступ до історії	1,5	2,5			

Громадянська та історична	та громадянської освіти					
	Історія: Україна і світ			2	2,5	2,5
	Правознавство					1
Технологічна	Технології	1	1	1	1	1
Інформатична	Інформатика	1	1	1,5	1,5	1,5
Мистецька	Мистецтво	1	1	1	1	
Фізична культура*	Фізична культура	3	3	3	3	3
Усього		30	33	34,5	35,5	36
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведенням індивідуальних консультацій та групових занять		1	1	0,5	0,5	
Еврика		1	1	0,5	0,5	
Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	31	34	35	36	36
	На рік	1085	1190	1225	1260	1260
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження учня	На тиждень	28	31	32	33	33
	На рік	980	1085	1120	1155	1155

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

Мовно-літературна галузь у 5-9-х класах реалізується через окремі предмети: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Англійська мова».

Математична галузь реалізується через окремі предмети «Математика», «Алгебра», «Геометрія».

Інтегрований курс природничої освітньої галузі у 5-6 класах реалізується через предмет «Пізнаємо природу». У 7-9 класах природнича галузь реалізується через окремі предмети «Біологія», «Фізика», «Хімія», «Географія».

Соціальна і здоров'язбережувальна галузь реалізується через вивчення інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» у 5-8 класах та «Підприємництво і фінансова грамотність» у 8 класах.

Громадянська та історична галузь реалізується через окремі предмети: «Вступ до історії України та громадянської освіти» у 5 класах, «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта» у 7-9 класах, у 9 класі – «Основи правознавства». У 6 класі інтегрованим курсом «Історія України. Всесвітня історія».

Інформатична галузь реалізується через вивчення окремого предмету «Інформатика».

Технологічна галузь реалізується через вивчення окремого предмета «Технології», у 9-х класах – «Трудове навчання».

Мистецька освітня галузь реалізується через вивчення інтегрованого курсу «Мистецтво» у 7-9 класах, або у 5-6 класах двома предметами: «Мистецтво: Музичне мистецтво», «Мистецтво: образотворче мистецтво».

Фізична галузь реалізується через вивчення окремого предмету «Фізична культура». У 9 класі – «Фізична культури», «Основи здоров'я». Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей здобувачів, їх інтересів, матеріально-технічної бази закладу освіти, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій.

Метою освітньої галузі «Мови і літератури» є розвиток особистості учня, формування в нього мовленнєвої і читацької культури, комунікативної та літературної компетентності, гуманістичного світогляду, національної свідомості, високої моралі, активної громадянської позиції, естетичних смаків і ціннісних орієнтацій.

Освітня галузь складається з мовного і літературного компонентів. До мовного компонента належать українська мова, англійська мова, а до літературного - українська література, зарубіжна література. Кожен із компонентів містить кілька наскрізних змістових ліній.

Наскрізними змістовими лініями мовного компонента є мовленнєва, мовна, соціокультурна і діяльнісна. Мовленнєва лінія забезпечує формування мовленнєвої компетентності шляхом формування та удосконалення вмінь і навичок в усіх видах мовленнєвої діяльності (аудіюванні, читанні, говорінні, письмі), а також готовності розв'язувати проблеми особистісного і суспільного характеру. Мовна лінія передбачає формування мовної компетентності шляхом засвоєння системних знань про мову як засіб вираження думок і почуттів.

Соціокультурна лінія сприяє формуванню соціокультурної компетентності шляхом засвоєння культурних і духовних цінностей, норм, що регулюють соціально-комунікативні відносини між статями, поколіннями, націями, сприяють естетичному і морально-етичному розвитку учнів.

Діяльнісна (стратегічна) лінія сприяє формуванню діяльнісної компетентності шляхом формування навчальних умінь і навичок, опанування стратегіями, що визначають мовленнєву діяльність, соціально-комунікативну поведінку учнів, спрямовані на виконання навчальних завдань і розв'язання життєвих проблем.

Стратегічно важлива для мовного компонента комунікативна компетентність, яка є невід'ємною складовою структури змісту освіти, передбачає оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності, основами культури усного і писемного мовлення, базовими вміннями і навичками використання мови в різних сферах і ситуаціях.

Для мовного компонента важливими є також такі предметні компетентності, як мовленнєва, мовна, соціокультурна і діяльнісна (стратегічна).

Вивчення мов сприяє збагаченню активного словникового запасу учнів, пізнанню та усвідомленню особливостей життєвого досвіду народів, мови яких вивчаються, важливості оволодіння мовами та задоволенню потреби в користуванні ними як засобом спілкування в різних сферах життєдіяльності,

розвиває мовні, інтелектуальні та пізнавальні здібності, формує гуманістичний світогляд, моральні переконання та естетичні смаки, сприяє засвоєнню національних і загальнолюдських цінностей, використанню інформаційних і комунікаційних технологій, виховує в учнів потребу в удосконаленні власної мовленнєвої культури протягом усього життя.

Володіння українською мовою сприяє консолідації громадян у розбудові та зміцненні держави, забезпечує доступ до джерел української духовності, дає змогу випускникам загальноосвітніх закладів у повному обсязі реалізувати в різних галузях чи сферах життєдіяльності можливості, життєві потреби, плани, пов'язані з подальшим здобуттям освіти, опануванням спеціальністю.

Сучасна система навчання іноземних мов дає можливість застосовувати комунікативно-діяльнісний підхід оволодіння мовами як важливим засобом міжкультурного спілкування, усвідомлення учнями особливостей культури народів, мови яких вивчаються, власної національної культури.

Складовими літературного компонента є емоційно-ціннісна, літературознавча, загальнокультурна і компаративна лінії.

Емоційно-ціннісна лінія забезпечує розкриття гуманістичного потенціалу та естетичної цінності творів української, світової літератури, а також літератур національних меншин, формування світогляду учнів, їх національної свідомості, моралі та громадянської позиції.

Літературознавча лінія передбачає вивчення літературних творів у єдності змісту і форми, оволодіння учнями основними літературознавчими поняттями, застосування їх у процесі аналізу та інтерпретації художніх творів, розгляд літературних творів, явищ і фактів у контексті літературного процесу, виявлення специфіки літературних напрямів, течій, шкіл у розвитку української літератури, світової літератури і літератур національних меншин, розкриття жанрово-стильових особливостей художніх творів, ознайомлення учнів з основними принципами художнього перекладу.

Культурологічна лінія передбачає усвідомлення творів художньої літератури як важливої складової мистецтва, ознайомлення учнів з основними цінностями світової художньої культури, розкриття особливостей творів, літературних явищ і фактів у широкому культурному контексті, висвітлення зв'язків літератури з філософією, міфологією, фольклором, звичаями, віруваннями, культурними традиціями різних народів і національностей, розширення ерудиції учнів, виховання їх загальної культури, поваги до національних і світових традицій, толерантного ставлення до представників різних культур, віросповідань, рас і національностей.

Компаративна лінія забезпечує порівняння літературних творів, їх компонентів (тем, мотивів, образів, поетичних засобів та іншого), явищ і фактів, що належать до різних літератур, встановлення зв'язків між українською, світовою літературою і літературами національних меншин, розгляд традиційних тем, сюжетів, мотивів, образів у різних літературах, зіставлення оригінальних творів і україномовних перекладів літературних творів, увиразнення особливостей української культури та літератури на основі світової,

демонстрацію лексичного багатства і невичерпних стилістичних можливостей української мови.

Зміст літературної освіти з урахуванням вікових особливостей учнів визначає художні твори, літературні явища і факти, розкриває їх ідейно-естетичну своєрідність та значущість в історії української і світової культури, встановлює зв'язки між різними національними літературами, літературою і фольклором, літературою і міфологією, літературою і філософією, літературою та іншими видами мистецтва, передбачає обсяг загальних теоретичних понять, необхідних для розуміння літератури як мистецтва слова, формування вмінь аналізувати та інтерпретувати художні твори в різних аспектах.

Засвоєння учнями літературного компонента сприяє їх залученню до надбань вітчизняного і світового письменства, розвитку стійкої мотивації до читання, потреби у зверненні до художньої літератури протягом життя, збагаченню духовно-емоційного досвіду, формуванню загальної культури, підвищенню рівня володіння українською, іноземними мовами та мовами національних меншин.

Вивчення української літератури сприяє вихованню любові до народу, його мови, звичаїв, національних традицій, культури, розумінню світової та національної історії, проблем сьогодення, розвитку інтелектуальних, духовних та естетичних цінностей.

Вивчення зарубіжної літератури сприяє залученню учнів до загальнолюдських цінностей, вихованню толерантного ставлення до різних народів, народностей, рас і культур.

Зміст мовного і літературного компонентів в основній школі спрямований на досягнення належного рівня сформованості в учнів вмінь користуватися мовними засобами в усіх видах мовленнєвої діяльності, читати та усвідомлювати прочитане, на розвиток інтересу до художньої літератури і системного читання, розкриття за допомогою засобів мови і літератури національних і загальнолюдських цінностей, формування гуманістичного світогляду особистості, розширення її культурно-пізнавальних інтересів, виховання в учнів любові, поваги до традицій українського народу, толерантного ставлення до культурних традицій інших народів.

Завданнями освітньої галузі в основній школі є:

- формування стійкої мотивації до вивчення української мови і літератури, іноземних мов, мов і літератур національних меншин, світової літератури, любові до української мови і культури, а також поваги до інших мов і культур;
- ознайомлення з мовною системою і формування на її основі базових лексичних, граматичних, стилістичних, орфоепічних, правописних умінь і навичок;
- вироблення вмінь і навичок в усіх видах мовленнєвої (аудіювання, читання, говоріння, письмо) та читацької діяльності, різних сферах спілкування (особистісна, публічна, освітня);
- формування комунікативної і літературної компетентностей;

- ознайомлення із здобутками художньої оригінальної та перекладної літератури;
- формування знань про специфіку художньої літератури як виду мистецтва, розвиток умінь і навичок учнів сприймати, аналізувати та інтерпретувати літературний твір у літературному та культурному контексті, взаємозв'язку з іншими видами мистецтва;
- формування мовленнєвої і читацької культури, творчих здібностей, культури ведення діалогу, розвиток критичного мислення та естетичних смаків учня;
- формування гуманістичного світогляду, духовного світу учня, його моралі, загальної культури, особистісних рис громадянина України, який усвідомлює свою належність до світової спільноти.

Метою освітньої галузі «Суспільствознавство», що складається з історичного та суспільствознавчого компонентів, є забезпечення розвитку учня як особистості, що керується гуманістичними нормами і цінностями, усвідомлює себе громадянином України та успішно самореалізується в сучасному українському суспільстві.

Завданнями освітньої галузі є:

- забезпечення реалізації можливостей розвитку учня як вільної особистості, здатної за допомогою набутих ключових та галузевих компетентностей ефективно самореалізовуватися в сучасному багатоманітному глобалізованому світі та брати участь у житті демократичної, соціальної, правової держави і громадянського суспільства, вчитися протягом усього життя;
- розвиток інтелекту дитини, її критичного та творчого мислення, визначення нею власної ідентичності як особистості, громадянина, члена родини, етнічної, релігійної, регіональної та локальної спільноти;
- формування в учнів почуття власної гідності, поваги до прав людини, гуманістичних традицій та загальнолюдських цінностей, здатності формувати власну етичну позицію та дотримуватися правил соціально відповідальної поведінки.

Зміст освітньої галузі реалізується шляхом вивчення окремих навчальних предметів (історії, права, економіки тощо), що відображають основи відповідних наук, інтегрованих курсів (громадянської освіти, суспільствознавства тощо).

Метою навчання історії в загальноосвітній школі є формування в учнів ідентичності та почуття власної гідності у результаті осмислення соціального та морального досвіду минулих поколінь, розуміння історії і культури України в контексті історичного процесу.

Історичний компонент забезпечує:

- розвиток інтересу учнів до історії як сфери знань і навчального предмета, власних освітніх запитів учнів і вміння їх задовольняти;
- отримання та засвоєння системних знань про головні події, явища та тенденції в історії України та світу;

- ознайомлення учнів з духовними і культурними надбаннями та цінностями, історико-культурними традиціями українського народу і цивілізації в цілому;
- визначення, відбір і використання у процесі пошуку інформації про минуле різних видів історичних джерел, у тому числі текстових, візуальних та усних, артефактів, об'єктів навколишнього історичного середовища (музеїв, архівів, пам'яток культури та архітектури), а також інформаційно-комп'ютерних технологій;
- вміння представляти обґрунтовані та структуровані знання з історії, власне розуміння історії з використанням відповідного понятійного апарату та виважено розглядати контраверсійні і суперечливі теми.

Зміст історичного компонента структуровано з урахуваннями специфіки історичного знання та хронологічних етапів розвитку людства за такими наскрізними змістовими лініями: людина - людина, людина - суспільство, людина - влада, людина - світ уявлень та ідей, людина - простір, людина - природа, людина - світ речей. Зазначені змістові лінії подаються за групами у складових змісту освітньої галузі і в державних вимогах до рівня загальноосвітньої підготовки учнів із застосуванням проблемно-тематичного підходу, що поєднаний з оглядовим, тематичним та поглибленим вивченням і синхронним викладанням взаємопов'язаних курсів історії України та всесвітньої історії.

Основною метою освітньої галузі «Мистецтво» є формування в учнів у процесі сприймання, інтерпретації, оцінювання ними творів мистецтва та провадження практичної діяльності системи ключових, міжпредметних естетичних і предметних мистецьких компетентностей як цілісної єдиної основи світогляду, а також здатності до художньо-творчої самореалізації і культурного самовираження.

Завданнями освітньої галузями є:

- оволодіння системою вмінь і навичок у галузі мистецтва, формування світогляду, креативних і комунікативних якостей;
- формування вмінь і навичок аналізувати, інтерпретувати та оцінювати твори мистецтва, виявляти їх національну своєрідність;
- збагачення духовного світу учнів у результаті вивчення творів мистецтва;
- формування ціннісного ставлення до дійсності і творів мистецтва, розвиток емоційно-почуттєвої сфери учнів;
- виховання здатності до художньої самореалізації, культурного самовираження, задоволення потреби в мистецькій самоосвіті.

Зміст освітньої галузі передбачає цілісний художньо-естетичний розвиток особистості учня шляхом опанування різних видів мистецтва і координації знань, умінь та уявлень, набуття яких необхідне для формування у свідомості учнів полікультурного і поліхудожнього образу світу.

Змістовими лініями освітньої галузі є музична, образотворча, культурологічна.

В основній школі зміст освітньої галузі спрямований на розширення у процесі опанування творів мистецтва і художньо-практичної діяльності набутих у початковій школі ключових, міжпредметних естетичних і предметних мистецьких компетентностей.

Основною метою освітньої галузі «Математика» є формування в учнів математичної компетентності на рівні, достатньому для забезпечення життєдіяльності в сучасному світі, успішного оволодіння знаннями з інших освітніх галузей у процесі шкільного навчання, забезпечення інтелектуального розвитку учнів, розвитку їх уваги, пам'яті, логіки, культури мислення та інтуїції.

Завданнями освітньої галузі є:

- розкриття ролі та можливостей математики у пізнанні та описанні реальних процесів і явищ дійсності, забезпечення усвідомлення математики як універсальної мови природничих наук та органічної складової загальної людської культури;
- розвиток логічного, критичного і творчого мислення учнів, здатності чітко та аргументовано формулювати і висловлювати свої судження;
- забезпечення оволодіння учнями математичною мовою, розуміння ними математичної символіки, математичних формул і моделей як таких, що дають змогу описувати загальні властивості об'єктів, процесів та явищ;
- формування здатності логічно обґрунтовувати та доводити математичні твердження, застосовувати математичні методи у процесі розв'язування навчальних і практичних задач, використовувати математичні знання і вміння під час вивчення інших навчальних предметів;
- розвиток умінь працювати з підручником, опрацьовувати математичні тексти, шукати і використовувати додаткову навчальну інформацію, критично оцінювати здобуту інформацію та її джерела, виокремлювати головне, аналізувати, робити висновки, використовувати отриману інформацію в особистому житті;
- формування здатності оцінювати правильність і раціональність розв'язання математичних задач, обґрунтовувати твердження, розпізнавати логічно некоректні міркування, приймати рішення в умовах неповної, надлишкової, точної та ймовірнісної інформації.

Завданнями освітньої галузі, що визначають зміст математичної освіти в основній школі, є:

- розширення знань про число (від вивчених у початковій школі натуральних чисел до дійсних), формування культури усних, письмових, інструментальних, точних і наближених обчислень;
- формування системи функціональних понять, умінь використовувати функції та їх графіки для характеристики залежностей між величинами явищ і процесів;
- забезпечення оволодіння учнями мовою алгебри, вміннями здійснювати перетворення алгебричних виразів, розв'язувати рівняння, нерівності та їх системи, моделювати за допомогою рівнянь реальні ситуації, пояснювати здобуті результати;

- формування уявлень про математичну статистику і теорію ймовірності як окремі науки, про особливості організації статистичних досліджень, наочне подання статистичних даних, визначення числових характеристик статистичного ряду, понять випадкової події та її ймовірності;
- забезпечення оволодіння учнями мовою геометрії, розвиток просторового уявлення, умінь виконувати геометричні побудови;
- формування знань про геометричні фігури на площині, їх властивості, а також умінь застосовувати вивчене у процесі розв'язування геометричних задач;
- ознайомлення із способами і методами математичних доведень, формування умінь використовувати їх у процесі навчання;
- формування знань про основні геометричні величини (довжина, площа, об'єм, міра кута), способи їх знаходження серед плоских і просторових фігур, формування умінь застосовувати здобуті знання у навчальних і життєвих ситуаціях.

Метою освітньої галузі «Природознавство» є формування в учнів природничо-наукової компетентності як базової та відповідних предметних компетентностей як обов'язкової складової загальної культури особистості і розвитку її творчого потенціалу.

Завданнями освітньої галузі є:

- забезпечення оволодіння учнями термінологічним апаратом природничих наук, засвоєння предметних знань та усвідомлення суті основних законів і закономірностей, що дають змогу зрозуміти перебіг природних явищ і процесів;
- забезпечення усвідомлення учнями фундаментальних ідей і принципів природничих наук;
- набуття досвіду практичної та експериментальної діяльності, здатності застосовувати знання у процесі пізнання світу;
- формування ціннісних орієнтацій на збереження природи, гармонійну взаємодію людини і природи, а також ідей сталого розвитку.

Загальними змістовими лініями освітньої галузі є:

- закони і закономірності природи;
- методи наукового пізнання, специфічні для кожної з природничих наук;
- екологічні основи ставлення до природокористування;
- екологічна етика;
- значення природничо-наукових знань у житті людини та їх роль у суспільному розвитку;
- рівні та форми організації живої і неживої природи, які структурно представлені в таких компонентах освітньої галузі, як загально-природничий, астрономічний, біологічний, географічний, фізичний, хімічний, екологічний.

Загальноприродничий компонент забезпечує формування в учнів основи цілісного уявлення про природу і місце людини в ній, пропедевтичну підготовку учнів до вивчення окремих навчальних предметів, що сприяє розвитку ціннісних

орієнтацій учнів у різних сферах життєдіяльності та їх адекватній поведінці в навколишньому природному середовищі.

Біологічний компонент забезпечує засвоєння учнями знань про закономірності функціонування живих систем, їх розвиток і взаємодію, взаємозв'язок із неживою природою, оволодіння основними методами пізнання живої природи, розуміння біологічної картини світу, цінності таких категорій, як знання, життя, природа, здоров'я, формування свідомого ставлення до екологічних проблем, усвідомлення біосферної етики, застосування знань з біології у повсякденному житті та майбутній професійній діяльності, оцінювання їх ролі для суспільного розвитку, перспектив розвитку біології як науки та її значення у забезпеченні існування біосфери.

Географічний компонент спрямований на засвоєння учнями знань про природну і соціальну складову географічної оболонки Землі, формування в учнів комплексного, просторового, соціально орієнтованого знання про планету Земля у результаті застосування краєзнавчого, регіонального і планетарного підходів та усвідомлення цілісного географічного образу своєї країни.

Фізичний компонент забезпечує усвідомлення учнями основ фізичної науки, засвоєння ними основних фізичних понять і законів, наукового світогляду і стилю мислення, розвиток здатності пояснювати природні явища і процеси та застосовувати здобуті знання під час розв'язання фізичних задач, удосконалення досвіду провадження експериментальної діяльності, формування ставлення до фізичної картини світу, оцінювання ролі знань фізики в житті людини і суспільному розвитку.

Хімічний компонент забезпечує засвоєння учнями знань про речовини та їх перетворення, хімічні закони і методи дослідження, навички безпечного поводження з речовинами, формує ставлення до екологічних проблем і розуміння хімічної картини світу, вміння оцінювати роль хімії у виробництві та житті людини.

Екологічний компонент спрямований на формування в учнів екологічної свідомості та дотримання правил екологічно безпечної поведінки в навколишньому природному середовищі.

Метою освітньої галузі «Технології» є формування і розвиток проектно-технологічної та інформаційно-комунікаційної компетентностей для реалізації творчого потенціалу учнів і їх соціалізації у суспільстві.

Освітня галузь складається з інформаційно-комунікаційного та технологічного компонентів.

Зміст предметів освітньої галузі має чітко виражену прикладну спрямованість і реалізується переважно шляхом застосування практичних методів і форм організації занять.

Реалізація інформаційно-комунікаційного компонента спрямована на формування предметної інформаційно-комунікаційної компетентності та ключових компетентностей.

Завданнями навчання інформатики в основній школі є формування в учнів навичок і вмінь проводити основні операції з інформаційними об'єктами, зокрема:

- здійснювати пошук необхідної інформації з використанням пошукових і експертних систем, зокрема Інтернету;
- створювати інформаційні об'єкти, фіксувати, записувати, спостерігати за ними і вимірювати їх, зокрема, в рамках реалізації індивідуальних і колективних проектів;
- висувати і перевіряти нескладні гіпотези навчально-пізнавального характеру, створювати, вивчати та використовувати інформаційні об'єкти;
- використовувати засоби інформаційно-комунікаційних технологій для обміну інформацією, спілкування;
- планувати, організовувати індивідуальну і колективну діяльність в інформаційному середовищі.

У галузі теоретичної інформатики учні:

- вивчають, аналізують інформаційні процеси, що відбуваються у живій природі, суспільстві та техніці;
- одержують уявлення про основи управління, прийняття рішень, основні принципи роботи засобів інформаційних технологій;
- ознайомлюються з інформаційним моделюванням;
- розвивають алгоритмічне мислення як засіб планування, організації діяльності.

У галузі соціальної інформатики учні:

- одержують уявлення про роль інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій у розвитку сучасної цивілізації, інформаційній інфраструктурі суспільства, про основні види засобів масової інформації та взаємодію людини з такими засобами;
- засвоюють юридичні та морально-етичні норми роботи з інформаційними даними і програмними продуктами;
- отримують уявлення про інформаційну безпеку суспільства та особистості.

Основною умовою реалізації технологічного компонента є технологічна та інформаційна діяльність, що провадиться від появи творчого задуму до реалізації його в готовому продукті.

Завданнями навчання технологій є:

- формування цілісного уявлення про розвиток матеріального виробництва, роль техніки, проектування і технологій у розвитку суспільства;
- ознайомлення учнів із виробничим середовищем, традиційними, сучасними і перспективними технологіями обробки матеріалів, декоративно-ужитковим мистецтвом;
- формування здатності розвивати надбання рідної культури з використанням засобів декоративно-ужиткового мистецтва;
- набуття учнями досвіду провадження технологічної діяльності, партнерської взаємодії і ціннісних ставлень до трудових традицій;
- розвиток технологічних умінь і навичок учнів;
- усвідомлення учнями значущості ролі технологій як практичного втілення наукових знань;

- реалізація здібностей та інтересів учнів у сфері технологічної діяльності;
- створення умов для самореалізації, розвитку підприємливості та професійного самовизначення кожного учня;
- оволодіння вмінням оцінювати власні результати предметно-перетворювальної діяльності та рівня сформованості ключових і предметних компетентностей.

Основною метою освітньої галузі «Здоров'я і фізична культура» є розвиток здоров'язбережувальної компетентності шляхом набуття учнями навичок збереження, зміцнення, використання здоров'я та дбайливого ставлення до нього, розвитку фізичної культури особистості та готовності до дій в умовах надзвичайних ситуацій та Захисту України.

Завданнями освітньої галузі є:

- поглиблення в учнів знань про власне здоров'я, фізичний розвиток, необхідність ведення здорового способу життя, безпечну поведінку, фізичну культуру особистості, взаємозв'язок організму людини з навколишнім природним середовищем;
- формування в учнів знання про здоров'я і безпеку, здоровий і безпечний спосіб життя, фізичну культуру;
- підвищення рівня рухової активності;
- удосконалення життєво необхідних умінь та навичок, вміння використовувати їх у навчальній та повсякденній діяльності;
- створення мотивації учнів щодо дбайливого ставлення до власного здоров'я, занять фізичною культурою, вдосконалення фізичної, соціальної, психічної і духовної складових здоров'я;
- усвідомлення учнями цінності життя і здоров'я, значущості здорового і безпечного способу життя та фізичної культури;
- збагачення власного досвіду учнів щодо збереження здоров'я;
- розширення функціональних можливостей організму учня шляхом цілеспрямованого розвитку природних здібностей, основних фізичних якостей;
- підготовка молоді до забезпечення власної безпеки та безпеки інших людей у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного часу, до служби у Збройних Силах та інших військових формуваннях.

Здоров'язбережувальна компетентність як:

- ключова формується на міжпредметному рівні шляхом оволодіння предметними компетенціями з урахуванням специфіки предметів та пізнавальних можливостей учнів основної школи;
- предметна - у результаті засвоєння змісту предметів освітньої галузі і оволодіння учнями відповідними компетенціями.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Навчальний план 10-11 класів складено відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 408 від 20.04.2018 «Про затвердження типової

освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня», у редакції наказу МОН України від 20.06.2025 № 890, таблиця 2,3.

Орієнтовний перелік предметів	Орієнтовна кількість годин на тиждень	
	10 клас	11 клас
Українська мова	2	2
Українська література	2	2
Зарубіжна література	1	1
Іноземна мова	2	2
Історія України	1,5	1,5
Всесвітня історія	1	1
Громадянська освіта	2	0
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3	3
Біологія і екологія	2	2
Географія	1,5	1
Фізика і астрономія	3	4
Хімія	1,5	2
Фізична культура	3	3
Захист України	2	2
Вибірково-обов'язкові предмети (Інформатика, Технології, Мистецтво)	3	3
Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси, індивідуальні заняття	7,5	8,5
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33	33
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	38	38

Кількість навчальних годин для профільних предметів:

Орієнтовний перелік профільних предметів	Орієнтовна кількість годин на тиждень	
	10 клас	11 клас
Українська мова	4	4
Іноземна мова	5	5
Історія України	3	3
Всесвітня історія	3	3
Інформатика	5	5
Правознавство	3	3
Економіка	3	3

Математика (алгебра і початки аналізу, геометрія)	9	9
Фізика і астрономія	7	7
Фізика	6	6
Астрономія	2	2
Біологія і екологія	5	5
Хімія	4	6
Географія	5	5
Інформатика	5	5
Технології	6	6
Мистецтво	5	5
Фізична культура	6	6
Захист України	5	5

Навчальний план старшої школи містить тижневий обсяг навчального навантаження та у тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і спеціальних курсів, а також передбачає години на факультативи, індивідуальні заняття тощо.

До базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика», «Фізика», «Астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія»), «Фізична культура», «Захист України». Вивчення базового предмета «Фізика і астрономія» здійснюється як два окремі предмети - «Фізика» (за програмою авторського колективу під керівництвом Локтева В. М.), «Астрономія» (за програмою авторського колективу під керівництвом Яцківа Я. Я.).

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами: «Інформатика», «Технології», «Мистецтво». Із запропонованого переліку здобувачі освіти обради два предмети «Інформатика», «Технології», які вивчатимуть в 10 і 11 класах по 1,5 год./тиж. кожний.

Характеристика освітніх галузей
Освітня галузь «Мови і літератури».

Мета - формування комунікативної і літературної компетенції, що базується на знаннях, уміннях пізнавального і творчого типу, соціальних навичках, світоглядних переконаннях тощо.

Зміст освітньої галузі ґрунтується на принципі наступності між початковою, основною і старшою школою, враховує мовну та літературну підготовку учнів початкової школи.

Освітня галузь «Мови і літератури» складається з мовного і літературного компонентів, кожен з яких має свої складові. Зокрема, до мовного компонента входять: українська мова, іноземні мови, а до літературного - українська, зарубіжна література. Кожен з компонентів та їх складові містять кілька наскрізних змістових ліній. Змістовими лініями мовного компонента є мовленнєва, мовна, соціокультурна і діяльнісна (стратегічна).

Мовленнєва лінія забезпечує вироблення і вдосконалення вмінь та навичок в усіх видах мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письма); мовна - засвоєння системних знань про мову як засіб вираження думок і почуттів людини та формування мовних умінь і навичок; соціокультурна - засвоєння культурних і духовних цінностей свого та інших народів, норм, які регулюють стосунки між поколіннями, статями, націями, сприяють естетичному і морально-етичному розвитку; діяльнісна(стратегічна) - формування загально-навчальних умінь і навичок, опанування стратегій, що визначають мовленнєву діяльність, передусім спрямованих на розв'язання навчальних завдань і життєвих проблем. Зазначені змістові лінії формують комунікативну мовленнєву, мовну, соціокультурну, діяльнісну (стратегічну) компетенцію особистості.

Змістовими лініями літературного компонента є аксіологічна, літературознавча, культурологічна.

Аксіологічна лінія забезпечує опрацювання художнього твору у єдності його етичних та естетичних вимірів, спрямованість роботи над текстом на формування ціннісних орієнтацій і розвиток творчих здібностей особистості; літературознавча - засвоєння основних теоретико- та історико-літературних знань і розгляд твору у контексті літературного процесу; культурологічна - усвідомлення літератури як складової частини духовної культури українського та інших народів. Ці змістові лінії формують літературну компетенцію учнів.

Зміст мовного компонента.

Українська мова, іноземні мови формують в учнів стійку мотивацію до вивчення мов, забезпечують усвідомлення функцій кожної з мов у навчальному процесі і в суспільстві; виховують повагу до української мови як державної та до інших мов; розширюють та активізують словниковий запас учнів з урахуванням тих груп слів, усталених висловів, що відображають реальне життя народу, мова якого вивчається, особливості його життєвого досвіду, історії, культури; сприяють формуванню толерантного ставлення до різних народів, розумінню важливості оволодіння іноземною мовою і потреби користуватися нею як засобом спілкування в різних сферах, розвитку в учнів мовних, інтелектуальних і пізнавальних здібностей; формують гуманістичний світогляд, моральні та естетичні переконання, національні та загальнолюдські цінності.

Зміст літературного компонента.

Українська література, зарубіжна література передбачають формування потреби і відповідних навичок у читанні художньої літератури; створення на основі засвоєних літературних знань оптимальних умов для всебічного розвитку і реалізації особистості; формування національних і загальнолюдських цінностей; залучення учнів до найкращих здобутків духовної культури.

Навчання мови і літератури у старшій школі полягає у розвитку здобутих в основній школі вмінь і навичок в усіх видах мовленнєвої та читацької діяльності, розвитку комунікативної компетентності з іноземних мов, заохоченні учнів до розширення кола читання, осмислення духовної цінності та поетики художніх творів, поглибленні культурно-пізнавальних інтересів учнів, усвідомленні ними ролі мови і літератури в сучасному світі, формуванні рис успішного мовця і творчого читача з високим рівнем загальної культури, активною громадянською

позицією, національною свідомістю, вихованні в учнів поваги до культурних традицій різних народів.

Завданнями освітньої галузі в старшій школі є:

- подальший розвиток мотивації до вивчення мови і літератури, засвоєння через мову і літературу історії, культури народу, моральних та естетичних цінностей, формування духовного світу учнів, їх світоглядних переконань, громадянських якостей, утвердження за допомогою засобів мови і літератури національних і загальнолюдських цінностей;
- розвиток умінь вільно спілкуватися в різних ситуаціях, формулювати та відстоювати власну думку, вести дискусію, оцінювати життєві явища, моральні, суспільні, історичні та інші проблеми сучасності, висловлювати щодо них власне ставлення, досягати взаєморозуміння та взаємодії з іншими людьми;
- удосконалення базових лексичних, граматичних, стилістичних, орфоепічних, правописних умінь і навичок, узагальнення та поглиблення знань учнів про мову як суспільне явище і про літературу - як мистецтво слова;
- вироблення вмінь орієнтуватися у різноманітній інформації українською та іншими мовами, у світі класичної і масової літератури, користуватися сучасними інформаційними комунікаціями (Інтернетом, системою дистанційного навчання тощо), провадити пошуково-дослідницьку діяльність (знаходити, сприймати, аналізувати, оцінювати, систематизувати, зіставляти різноманітні факти та відомості), застосовувати на практиці здобуті у процесі вивчення мови і літератури знання, набуті вміння та навички;
- удосконалення під час провадження дослідницької діяльності навичок самостійної навчальної діяльності, саморозвитку, самоконтролю, розвиток художньо-образного мислення, інтелектуальних і творчих здібностей учнів, їх емоційно-духовної сфери, естетичних смаків і загальної культури.

Освітня галузь «Суспільствознавство».

Метою освітньої галузі «Суспільствознавство», що складається з історичного та суспільствознавчого компонентів, є забезпечення розвитку учня як особистості, що керується гуманістичними нормами і цінностями, усвідомлює себе громадянином України та успішно самореалізується в сучасному українському суспільстві.

Завданнями освітньої галузі є:

- забезпечення реалізації можливостей розвитку учня як вільної особистості, здатної за допомогою набутих ключових та галузевих компетентностей ефективно самореалізовуватися в сучасному багатоманітному глобалізованому світі та брати участь у житті демократичної, соціальної, правової держави і громадянського суспільства, вчитися протягом усього життя;
- розвиток інтелекту дитини, її критичного та творчого мислення, визначення нею власної ідентичності як особистості, громадянина, члена родини, етнічної, релігійної, регіональної та локальної спільноти;

- формування в учнів почуття власної гідності, поваги до прав людини, гуманістичних традицій та загальнолюдських цінностей, здатності формувати власну етичну позицію та дотримуватися правил соціально відповідальної поведінки.

Історичний компонент

Метою навчання історії в загальноосвітній школі є формування в учнів ідентичності та почуття власної гідності у результаті осмислення соціального та морального досвіду минулих поколінь, розуміння історії і культури України в контексті історичного процесу.

Історичний компонент забезпечує:

- розвиток інтересу учнів до історії як сфери знань і навчального предмета, власних освітніх запитів учнів і вміння їх задовольняти;
- отримання та засвоєння системних знань про головні події, явища та тенденції в історії України та світу;
- ознайомлення учнів з духовними і культурними надбаннями та цінностями, історико-культурними традиціями українського народу і цивілізації в цілому;
- визначення, відбір і використання у процесі пошуку інформації про минуле різних видів історичних джерел, у тому числі текстових, візуальних та усних, артефактів, об'єктів навколишнього історичного середовища (музеїв, архівів, пам'яток культури та архітектури), а також інформаційно-комп'ютерних технологій;
- вміння представляти обґрунтовані та структуровані знання з історії, власне розуміння історії з використанням відповідного понятійного апарату та виважено розглядати контрверсійні і суперечливі теми.

Зміст історичного компонента структуровано з урахуваннями специфіки історичного знання та хронологічних етапів розвитку людства за такими наскрізними змістовими лініями: людина - людина, людина - суспільство, людина - влада, людина - світ уявлень та ідей, людина - простір, людина - природа, людина - світ речей. Зазначені змістові лінії подаються за групами у складових змісту освітньої галузі і в державних вимогах до рівня загальноосвітньої підготовки учнів із застосуванням проблемно-тематичного підходу, що поєднаний з оглядовим, тематичним та поглибленим вивченням і синхронним викладанням взаємопов'язаних курсів історії України та всесвітньої історії.

Суспільствознавчий компонент.

Метою навчання суспільствознавства є створення умов для розвитку особистості компетентного, активного, відповідального громадянина України, члена європейської і світової спільноти, що здатний сприймати та ефективно відповідати на сучасні індивідуальні та суспільні виклики і загрози.

Завданнями суспільствознавчої освіти є:

- розвиток інтересу до суспільствознавства;
- формування в учнів цілісної системи вмінь і навичок дослідження суспільних проблем, пропонування способів їх розв'язання, проведення аналізу та оцінювання суспільних явищ, процесів і тенденцій у державі та світі;

- здійснення самостійного пошуку у різних видах джерел інформації про життя суспільства і людини в ньому;
- формування активної громадянської позиції, загальнолюдських моральних якостей, правової та економічної культури, мотивації до соціальної активності.

Основними змістовими лініями суспільствознавчого компонента є людина в суспільно-політичній сфері, людина в соціальній сфері, людина у правовій сфері, людина в економічній сфері, людина в культурно-духовній сфері.

Освітня галузь «Математика».

Основною метою освітньої галузі «Математика» є формування в учнів математичної компетентності на рівні, достатньому для забезпечення життєдіяльності в сучасному світі, успішного оволодіння знаннями з інших освітніх галузей у процесі шкільного навчання, забезпечення інтелектуального розвитку учнів, розвитку їх уваги, пам'яті, логіки, культури мислення та інтуїції.

Завданнями освітньої галузі є:

- розкриття ролі та можливостей математики у пізнанні та описанні реальних процесів і явищ дійсності, забезпечення усвідомлення математики як універсальної мови природничих наук та органічної складової загальної людської культури;
- розвиток логічного, критичного і творчого мислення учнів, здатності чітко та аргументовано формулювати і висловлювати свої судження;
- забезпечення оволодіння учнями математичною мовою, розуміння ними математичної символіки, математичних формул і моделей як таких, що дають змогу описувати загальні властивості об'єктів, процесів та явищ;
- формування здатності логічно обґрунтовувати та доводити математичні твердження, застосовувати математичні методи у процесі розв'язування навчальних і практичних задач, використовувати математичні знання і вміння під час вивчення інших навчальних предметів;
- розвиток умінь працювати з підручником, опрацьовувати математичні тексти, шукати і використовувати додаткову навчальну інформацію, критично оцінювати здобуту інформацію та її джерела, виокремлювати головне, аналізувати, робити висновки, використовувати отриману інформацію в особистому житті;
- формування здатності оцінювати правильність і раціональність розв'язання математичних задач, обґрунтовувати твердження, розпізнавати логічно некоректні міркування, приймати рішення в умовах неповної, надлишкової, точної та ймовірнісної інформації.

Завданнями освітньої галузі, що визначають зміст математичної освіти у старшій школі, є:

- розширення компетентностей учнів щодо тотожних перетворень виразів (степеневих, логарифмічних, ірраціональних, тригонометричних), розв'язування відповідних рівнянь і нерівностей;
- завершення формування поняття числової функції у результаті вивчення степеневих, показникових, тригонометричних класів функцій, формування вмінь їх досліджувати і використовувати для опису і вивчення явищ і процесів;

- ознайомлення з ідеями і методами диференціального та інтегрального обчислення, формування елементарних умінь їх практичного застосування;
- формування практичної компетентності щодо розпізнавання випадкових подій, обчислення їх ймовірності, застосування базових статистико-ймовірнісних моделей під час розв'язування навчальних і практичних задач та опрацювання експериментальних даних у процесі вивчення предметів природничого циклу;
- формування системи знань про просторові фігури та їх основні властивості, способи обчислення площ їх поверхонь і об'ємів, а також умінь застосовувати здобуті знання під час розв'язування навчальних і практичних задач;
- формування уявлення про аксіоматичну побудову математичних теорій.

Зазначені завдання виконуються у процесі опанування навчального змісту освітньої галузі «Математика», в якому виокремлюються такі змістові лінії: числа, вирази, рівняння і нерівності, функції, елементи комбінаторики, теорії ймовірності та математичної статистики, геометричні фігури і геометричні величини.

Освітня галузь «Природознавство».

Метою освітньої галузі «Природознавство» є формування в учнів природничо-наукової компетентності як базової та відповідних предметних компетентностей як обов'язкової складової загальної культури особистості і розвитку її творчого потенціалу.

Завданнями освітньої галузі є:

- забезпечення оволодіння учнями термінологічним апаратом природничих наук, засвоєння предметних знань та усвідомлення суті основних законів і закономірностей, що дають змогу зрозуміти перебіг природних явищ і процесів;
- забезпечення усвідомлення учнями фундаментальних ідей і принципів природничих наук;
- набуття досвіду практичної та експериментальної діяльності, здатності застосовувати знання у процесі пізнання світу;
- формування ціннісних орієнтацій на збереження природи, гармонійну взаємодію людини і природи, а також ідей сталого розвитку.
- Загальними змістовими лініями освітньої галузі є:
 - закони і закономірності природи;
 - методи наукового пізнання, специфічні для кожної з природничих наук;
 - екологічні основи ставлення до природокористування;
 - екологічна етика;
- значення природничо-наукових знань у житті людини та їх роль у суспільному розвитку;
- рівні та форми організації живої і неживої природи, які структурно представлені в таких компонентах освітньої галузі, як загально-природничий, астрономічний, біологічний, географічний, фізичний, хімічний, екологічний.

Загальноприродничий компонент забезпечує формування в учнів основи цілісного уявлення про природу і місце людини в ній, пропедевтичну підготовку

учнів до вивчення окремих навчальних предметів, що сприяє розвитку ціннісних орієнтацій учнів у різних сферах життєдіяльності та їх адекватній поведінці в навколишньому природному середовищі.

Астрономічний компонент зорієнтований на забезпечення засвоєння учнями наукових фактів, понять і законів астрономії, методів її дослідження, усвідомлення знань про будову Сонячної системи, створення і розвиток Всесвіту, формування наукового світогляду.

Біологічний компонент забезпечує засвоєння учнями знань про закономірності функціонування живих систем, їх розвиток і взаємодію, взаємозв'язок із неживою природою, оволодіння основними методами пізнання живої природи, розуміння біологічної картини світу, цінності таких категорій, як знання, життя, природа, здоров'я, формування свідомого ставлення до екологічних проблем, усвідомлення біосферної етики, застосування знань з біології у повсякденному житті та майбутній професійній діяльності, оцінювання їх ролі для суспільного розвитку, перспектив розвитку біології як науки та її значення у забезпеченні існування біосфери.

Географічний компонент спрямований на засвоєння учнями знань про природну і соціальну складову географічної оболонки Землі, формування в учнів комплексного, просторового, соціально орієнтованого знання про планету Земля у результаті застосування краєзнавчого, регіонального і планетарного підходів та усвідомлення цілісного географічного образу своєї країни.

Фізичний компонент забезпечує усвідомлення учнями основ фізичної науки, засвоєння ними основних фізичних понять і законів, наукового світогляду і стилю мислення, розвиток здатності пояснювати природні явища і процеси та застосовувати здобуті знання під час розв'язання фізичних задач, удосконалення досвіду провадження експериментальної діяльності, формування ставлення до фізичної картини світу, оцінювання ролі знань фізики в житті людини і суспільному розвитку.

Хімічний компонент забезпечує засвоєння учнями знань про речовини та їх перетворення, хімічні закони і методи дослідження, навички безпечного поводження з речовинами, формує ставлення до екологічних проблем і розуміння хімічної картини світу, вміння оцінювати роль хімії у виробництві та житті людини.

Екологічний компонент спрямований на формування в учнів екологічної свідомості та дотримання правил екологічно безпечної поведінки в навколишньому природному середовищі.

Освітня галузь «Технології».

Метою освітньої галузі «Технології» є формування і розвиток проектно-технологічної та інформаційно-комунікаційної компетентностей для реалізації творчого потенціалу учнів і їх соціалізації у суспільстві.

Освітня галузь складається з інформаційно-комунікаційного та технологічного компонентів.

Зміст предметів освітньої галузі має чітко виражену прикладну спрямованість і реалізується переважно шляхом застосування практичних методів і форм організації занять.

Інформаційно-комунікаційний компонент.

Реалізація інформаційно-комунікаційного компонента спрямована на формування предметної інформаційно-комунікаційної компетентності та ключових компетентностей.

Завданнями навчання інформатики в основній школі є формування в учнів навичок і вмінь проводити основні операції з інформаційними об'єктами, зокрема:

- здійснювати пошук необхідної інформації з використанням пошукових і експертних систем, зокрема Інтернету;
- створювати інформаційні об'єкти, фіксувати, записувати, спостерігати за ними і вимірювати їх, зокрема, в рамках реалізації індивідуальних і колективних проєктів;
- висувати і перевіряти нескладні гіпотези навчально-пізнавального характеру, створювати, вивчати та використовувати інформаційні об'єкти;
- використовувати засоби інформаційно-комунікаційних технологій для обміну інформацією, спілкування;
- планувати, організовувати індивідуальну і колективну діяльність в інформаційному середовищі.

У галузі теоретичної інформатики учні:

- вивчають, аналізують інформаційні процеси, що відбуваються у живій природі, суспільстві та техніці;
- одержують уявлення про основи управління, прийняття рішень, основні принципи роботи засобів інформаційних технологій;
- ознайомлюються з інформаційним моделюванням;
- розвивають алгоритмічне мислення як засіб планування, організації діяльності.

У галузі соціальної інформатики учні:

- одержують уявлення про роль інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій у розвитку сучасної цивілізації, інформаційній інфраструктурі суспільства, про основні види засобів масової інформації та взаємодію людини з такими засобами;
- засвоюють юридичні та морально-етичні норми роботи з інформаційними даними і програмними продуктами;
- отримують уявлення про інформаційну безпеку суспільства та особистості.
- Завданнями навчання інформатики у старшій школі є формування в учнів здатності:
- виявляти та аналізувати інформаційні процеси в технічних, біологічних і соціальних системах;
- будувати і використовувати інформаційні моделі, а також засоби опису та моделювання явищ і процесів.

Технологічний компонент.

Основною умовою реалізації технологічного компонента є технологічна та інформаційна діяльність, що провадиться від появи творчого задуму до реалізації його в готовому продукті.

Завданнями навчання технологій є:

- формування цілісного уявлення про розвиток матеріального виробництва, роль техніки, проектування і технологій у розвитку суспільства;
- ознайомлення учнів із виробничим середовищем, традиційними, сучасними і перспективними технологіями обробки матеріалів, декоративно-ужитковим мистецтвом;
- формування здатності розвивати надбання рідної культури з використанням засобів декоративно-ужиткового мистецтва;
- набуття учнями досвіду провадження технологічної діяльності, партнерської взаємодії і ціннісних ставлень до трудових традицій;
- розвиток технологічних умінь і навичок учнів;
- усвідомлення учнями значущості ролі технологій як практичного втілення наукових знань;
- реалізація здібностей та інтересів учнів у сфері технологічної діяльності;
- створення умов для самореалізації, розвитку підприємливості та професійного самовизначення кожного учня;
- оволодіння вмінням оцінювати власні результати предметно-перетворювальної діяльності та рівня сформованості ключових і предметних компетентностей.

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура».

Основною метою освітньої галузі «Здоров'я і фізична культура» є розвиток здоров'язбережувальної компетентності шляхом набуття учнями навичок збереження, зміцнення, використання здоров'я та дбайливого ставлення до нього, розвитку фізичної культури особистості та готовності до дій в умовах надзвичайних ситуацій та захисту України.

Завданнями освітньої галузі є:

- поглиблення в учнів знань про власне здоров'я, фізичний розвиток, необхідність ведення здорового способу життя, безпечну поведінку, фізичну культуру особистості, взаємозв'язок організму людини з навколишнім природним середовищем;
- формування в учнів знання про здоров'я і безпеку, здоровий і безпечний спосіб життя, фізичну культуру;
- підвищення рівня рухової активності;
- удосконалення життєво необхідних умінь та навичок, вміння використовувати їх у навчальній та повсякденній діяльності;
- створення мотивації учнів щодо дбайливого ставлення до власного здоров'я, занять фізичною культурою, вдосконалення фізичної, соціальної, психічної і духовної складових здоров'я;
- усвідомлення учнями цінності життя і здоров'я, значущості здорового і безпечного способу життя та фізичної культури;
- збагачення власного досвіду учнів щодо збереження здоров'я;
- розширення функціональних можливостей організму учня шляхом цілеспрямованого розвитку природних здібностей, основних фізичних якостей;

- підготовка молоді до забезпечення власної безпеки та безпеки інших людей у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного часу, до служби у Збройних Силах та інших військових формуваннях.

Здоров'язбережувальна компетентність як:

- ключова формується на міжпредметному рівні шляхом оволодіння предметними компетенціями з урахуванням специфіки предметів та пізнавальних можливостей учнів основної школи;
- предметна - у результаті засвоєння змісту предметів освітньої галузі і оволодіння учнями відповідними компетенціями.

Загальними змістовими лініями освітньої галузі «Здоров'я і фізична культура» є здоров'я, фізична культура, безпека життєдіяльності, захист України і цивільна оборона.

РОЗДІЛ IV. Перелік модельних та/або навчальних програм, що використовуються в освітньому процесі.

В освітній програмі зазначено перелік модельних навчальних програм та навчальних програм, які використовуються в освітньому просторі, що містять опис результатів навчання здобувачів освіти з навчальних предметів, інтегрованих курсів в обсязі не меншому, ніж встановлено відповідними типовими освітніми програмами, модельними програмами. Цей перелік не є вичерпним і може бути доповнений іншими модельними навчальними програмами, яким буде надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» та розробленими на їх основі навчальними програмами.

Перелік навчальних програм школи I ступеня

№ п/п	Клас	Назва навчальної програми	Наказ, яким затверджено навчальну програму
1.	1-2 класи	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом Р.Б. Шияна	Наказ МОН України від 12.08.2022 № 743
2.	1-4 класи	Освітня програма початкової школи науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (1-4 класи):	Наказ ДСЯО від 21.06.2024 № 01-10/196
3.	3-4 класи	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом Р.Б. Шияна	Наказ МОН України від 12.08.2022 № 743
4.	1-4 класи	Навчальна програма «Українська мова. 1–4 класи» для закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Булахова Л. М., Гавриш І. В., Жук Г. О., Райська Т. В., Сєверіна О. В., Щербакова О. О., Ярмак І. М.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з педагогіки та методики початкової освіти від 20 червня 2023 (протокол № 5).

5.	1-4 класи	Навчальна програма «Математика. 1–4 класи» для закладів загальної середньої освіти, які працюють зі освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Доценко С. О.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з педагогіки та методики початкової освіти від 20 червня 2023 (протокол № 5);
6.	1-4 класи	Навчальна програма «Я пізнаю світ. 1-4 класи» для закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт. Булахова Л. М., Гавриш І.В., Доценко С. О., Жук Г. О., Калиновська Г. О., Райська Т. В., Северіна О. В., Щербакова О. О., Ярмак І. М.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з педагогіки та методики початкової освіти від 20 червня 2023 (протокол № 5);

Перелік модельних навчальних програм 5 - 9 класи

№ п/п	Клас	Назва модельної навчальної програми	Наказ, яким затверджено навчальну програму
1	5, 6	Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.)	Наказ МОН України від 12.07.2021 № 795
2	7, 8	Модельна навчальна програма «Українська мова. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.)	Наказ МОН України від 24.07.2023 № 883
3	5, 6	Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Архипова В.П., Січкач С.І., Шило С.Б.)	Наказ МОН України від 12.07.2021 № 795
4	7, 8	Модельна навчальна програма «Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О.В., Слоньовська О.В., Ярмольська І.В.)	Наказ МОН України від 01.12.2023 № 1466
5	5-8	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (у редакції 2023 року) (автори: Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.)	Наказ Міністерства освіти і науки України від 10.10.2023 № 1226

6	5-8	Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Тріфан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.)	Наказ МОН України від 12.07.2021 № 795
7	5, 6	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О.С.)	Наказ МОН України від 12.07.2021 № 795
8	7, 8	Модельна навчальна програма «Алгебра. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О. С.)	Наказ МОН України від 24.07.2023 № 883
9	7, 8	Модельна навчальна програма «Геометрія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О. С.)	Наказ МОН України від 24.07.2023 № 883
10	5, 6	Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Коршевніук Т.В.)	Наказ МОН України від 12.07.2021 № 795
11	6-8	Модельна навчальна програма «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р., Гільберг Т. Г., Даценко Л. М.)	Наказ МОН України від 12.07.2021 № 795 (у редакції наказу МОН України від 09.02.2022 № 143)
12	7, 8	Модельна навчальна програма «Біологія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Балан П. Г., Кулініч О. М., Юрченко Л. П.)	Наказ МОН України від 06.09.2023 № 1090
13	7, 8	Модельна навчальна програма «Фізика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Кремінський Б. Г., Гельфгат І. М., Божинова Ф. Я., Ненашев І. Ю., Кірюхіна О. О.)	Наказ МОН України від 24.12.2024 № 1787
14	7, 8	Модельна навчальна програма «Хімія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Григорович О. В.)	Наказ МОН України від 27.12.2023 №1575
15	5, 6	Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Шиян О., Волощенко О., Гриньова М., Дяків В., Козак О., Овчарук О., Седоченко А., Сорока І., Страшко С.)	Наказ МОН України від 12.07.2021 № 795
16	7,8	Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	Наказ МОН України від 16.08.2023 року № 1001

		(автори: Шиян О. І., Дяків В. Г., Седоченко А. Б., Страшко С. В.)	
17	5	Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Майорський В.В., Піскарьова І.О., Щупак І.Я.)	Наказ МОН України від 12.07.2021 № 795
18	6	Модельна навчальна програма «Історія України. Всесвітня історія. 6 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори Піскарьова І.О., Бурлака О.В., Майорський В.В., Мелешенко Т.В., Щупак І.Я.)	Наказ МОН України від 12.07.2021 № 795
19	7, 8	Модельна навчальна програма «Історія України. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Бурлака О.В., Желіба О.В., Павловська-Кравчук В.А., Худобець О.А., Черкас Б.В., Щупак І.Я.)	Наказ МОН України від 16.08.2023 № 1001
20	7, 8	Модельна навчальна програма «Всесвітня історія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Щупак І. Я., Посунько А.С., Бакка Т.В., Бурлака О.В., Власова Н. С., Желіба О. В., Махонін О.О., Мелешенко Т. В., Павловська-Кравчук В.А., Піскарьова І.О., Худобець О.А.)	Наказ МОН України від 16.08.2023 № 1001
21	5, 6	Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Пасічник О.В., Чернікова Л.А.)	Наказ МОН України від 12.07.2021 № 795
22	7, 8	Модельна навчальна програма «Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Пасічник О. В., Козак Л. З., Ворожбит А. В.)	Наказ МОН України від 06.09.2023 № 1090
23	5, 6	Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С, Приходько Ю.М.)	Наказ МОН України від 12.07.2021 № 795
24	7, 8	Модельна навчальна програма «Технології. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С., Приходько Ю.М.)	Наказ МОН України від 16.08.2023 № 1001
25	5, 6	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автори: Масол Л.М., Просіна О.В.)	Наказ МОН України від 12.07.2021 № 795

26	7, 8	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Гайдамака О.В., Лемешева Н.А.)	Наказ МОН України від 24.07.2023 № 883
27	5-8	Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Баженов Є.В., Бідний М.В., Ребрина А.А., Данільченко В.О., Коломоець Г.А., Дутчак М.В.)	Наказ МОН України від 22.08.2024 № 1185
28	6-8	Модельна навчальна програма «Громадянська освіта. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Васильків І.Д., Кравчук В.М., Танчин І.З.)	Наказ МОН України від 19.12.2024 № 1768
29	8	Модельна навчальна програма «Підприємництво і фінансова грамотність. 8-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Беспалко І.В., Войтицька Л.В., Тригуб О.В., Ролік В.А.)	Наказ МОН України від 27.11.2023 № 1449

Перелік навчальних програм 5-9 клас
(науково-педагогічний проєкт «Інтелект України»)

1	Навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І.В., Доценко С.О., Горьков О.А., Скиба С.Б.)	Схвалено рішенням експертної комісії з математики ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти» від 30.05.2022 року (протокол №7)
	Навчальна програма «Математика. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Доценко С. О., Горьков О. А., Скиба С. Б.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з математики від 28 лютого 2024 року (протокол No 3); зареєстровано у Каталогі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за No 3.0202-2024
2	Навчальна програма курсу за вибором «Еврика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І.В., Доценко С.О., Горьков О.А., Скиба С.Б.)	Схвалено рішенням експертної комісії з математики ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти» від 30.05.2022 року (протокол №7)
3	Навчальна програма «Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти (інтегрований курс)» для закладів	Схвалено рішенням експертної комісії з

	загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І.В., Аркуша О.Г., Боярь М.С., дяків В.Г., Мудрий М.М., Пастушенко Р.Я., Хлипавка Л.М.)	громадянської освіти, правознавства, етики та предметів морального спрямування ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти» від 30.05.2022 року (протокол №4)
4	Навчальна програма «Пізнаємо природу. Моя планета Земля» для закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І.В., Гога С.С., Задорожний К.М., Калиновська Г.О.)	Схвалено рішенням експертної комісії з біології та екології ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти» від 31.05.2022 року (протокол №4)
5	Навчальна програма «Пізнаємо природу. Твої фізичні відкриття» для закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І.В., Сухов Р.В.)	Схвалено рішенням експертної комісії з фізики ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти» від 06.06.2022 року (протокол №3), з хімії від 25.05.2024 (протокол № 4)..
5	Навчальна програма «Українська мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І.В., Семихат Н.В., Дроф'як С.М., Новожилова Н.М.)	Схвалено рішенням експертної комісії з української мови ДНУ інститут Модернізації змісту освіти» від 13.06.2022 року (протокол № 2)
6	Навчальна програма «Українська мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І.В., Семихат Н.В., Дроф'як С.М., Новожилова Н.М.)	Схвалено рішенням експертної комісії з української мови ДНУ інститут Модернізації змісту освіти» від 13.06.2022 року (протокол № 2)
7	Навчальна програма «Українська література 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І.В., Гученко О.В., Мартиновець С.В.)	Схвалено рішенням експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) ДНУ інститут Модернізації змісту освіти» від 24.06.2022 року (протокол № 4)
	Навчальна програма «Українська література. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом т«Інтелект України» (авт.: Гавриш І.В., Гученко О. В.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 15 квітня

		2024 року (протокол No 4); зареєстровано у Каталогі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за No 3.0246-2024
8	Навчальна програма «Зарубіжна література 5-6 класи» (1,5 години на тиждень) для закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І.В., Гученко О.В., Мартиновець С.В.)	Схвалено рішенням експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) ДНУ інститут Модернізації змісту освіти» від 13.06.2022 року (протокол № 3)
	Навчальна програма інтегрованого курсу «Зарубіжна література і мистецтво. 7–9 класи» (1,5 години на тиждень) для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Гученко О. В.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 15 квітня 2024 року (протокол No 4); зареєстровано у Каталогі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за No 3.0245-2024
9	Навчальна програма «Навчаємося разом (інтегрований курс)» для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І.В., Щербакова О.О., Холтобіна О.У., Щербаков О.Ф., Луценко Є.В.)	Схвалено рішенням експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) ДНУ інститут Модернізації змісту освіти» від 13.06.2022 року (протокол № 3)
	Навчальна програма «Біологія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Задорожний К. М., Калиновська Г. О.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з біології та екології від 23 лютого 2024 року (протокол No 4); зареєстровано у Каталогі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за No 3.0194-2024
	Навчальна програма «Географія. 6–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Гога С. С., Свір Н. В.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з географії від 25 травня

		2022 року (протокол No 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за No 3.0196-2022
	Навчальна програма «Фізика. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.: Бондаренко М. В., Євлахова О. М.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з фізики й астрономії від 22 березня 2024 року (протокол No 6); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за No 3.0208-2024
	Навчальна програма «Хімія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Зубова Т. М., Макєєв С. Ю., Сизих Ю. В.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з хімії від 15 квітня 2024 року (протокол No 8); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за No 3.0266-2024
	Навчальна програма «Історія: Україна і світ. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Аркуша О. Г., Боарь М. С., Лихолай О. С., Мудрий М. М., Пастушенко Р. Я., Хлипавка Л. М.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з історії від 27 березня 2024 року (протокол No 6); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за No 3.0231-2024

Перелік навчальних програм 10-11 класи

№ п/п	Клас	Назва модельної навчальної програми	Наказ, яким затверджено навчальну програму
1	10	Навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.)	Наказ МОН України від 12.07.2021 № 795

Перелік навчальних програм, за якими здійснюється вивчення предметів

інваріантної складової навчального плану
III ступеня

№ п/п	Клас	Назва навчальної програми	Наказ, яким затверджено навчальну програму	Рівень вивчення
1.	10-11	Українська мова	Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407	Рівень стандарту
2.	10-11	Українська мова	Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407	Профільний рівень
3.	10-11	Українська література	Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407	Рівень стандарту
4.	10-11	Зарубіжна література	Наказ МОН України від від 03.08.2022 № 698	Рівень стандарту
5.	10-11	Іноземні мови	Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407	Рівень стандарту
6.	10-11	Історія України	Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698	Рівень стандарту
7.	10-11	Історія України	Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698	Профільний рівень
8.	10-11	Всесвітня історія	Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698	Рівень стандарту
9.	10-11	Всесвітня історія	Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698	Профільний рівень
10.	10	Громадянська освіта (інтегрований курс)	Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698	Рівень стандарту
11.	10-11	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407	Рівень стандарту
12.	10-11	Біологія і екологія	Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407	Рівень стандарту
13.	10-11	Географія	Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698	Рівень стандарту
14.	10-11	Фізика (авторський колектив під керівництвом Локтева В.М.)	Наказ МОН України від 24.11.2017 № 1539	Рівень стандарту
15.	11	Астрономія (авторський колектив під керівництвом	Наказ МОН України від 24.11.2017 № 1539	Рівень стандарту

		Яцківа Я.С.)		
16.	10-11	Хімія	Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407	Рівень стандарту
17.	10-11	Фізична культура	Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407	Рівень стандарту
18.	10-11	Модельна навчальна програма «Захист України. Інтегрований курс»	Наказ МОН України від 08.08.2024 № 1116	
19.	10-11	Інформатика	Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407	Рівень стандарту
20.	10-11	Технології	Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407	Рівень стандарту

РОЗДІЛ V. Опис форм організації освітнього процесу та інструментарію оцінювання.

Освітній процес організовується у безпечному освітньому середовищі та здійснюється із урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного й інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

Форми організації освітнього процесу, структура і тривалість навчального тижня, навчального дня, занять, відпочинку між ними визначаються педагогічною радою закладу освіти у межах часу, передбаченого освітньою програмою, відповідно до обсягу навчального навантаження, встановленого відповідним навчальним планом, та з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, особливостей регіону тощо. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти. Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року залежно від безпекової ситуації тощо.

За потреби заклад може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія учня чи учениці реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладі (закладах) освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, зокрема тих, що забезпечують здобуття освіти за мережевою формою здобуття освіти. Індивідуальна освітня траєкторія учня чи учениці реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, який розробляють педагогічні працівники у взаємодії з учнем чи ученицею та/або його чи її батьками (особами, які їх замінюють); його схвалює педагогічна рада закладу освіти, затверджує керівник і підписують батьки (особи, які їх замінюють).

З метою належної організації освітнього процесу в закладах формуються класи та/або групи, зокрема інклюзивні, з дистанційною формою здобуття освіти.

Освітній процес в очній формі запроваджується в приміщеннях або будівлях закладу освіти тільки в межах розрахункової місткості споруди цивільного захисту, що використовується для укриття учасників освітнього процесу в разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших відповідних сигналів оповіщення. Якщо потужності споруд цивільного захисту є недостатніми для укриття всіх учасників освітнього процесу, то освітній процес може бути організовано шляхом розподілу навчального часу в межах годин (змін) упродовж дня, годин (змін) і днів упродовж тижня, годин (змін), днів та тижнів упродовж місяця або семестру тощо.

Освітній процес в очній формі з використанням технологій дистанційного навчання та дистанційній формі буде організовано із використанням технологій дистанційного навчання на платформі Microsoft Teams за допомогою технічних засобів комунікації, доступних для учасників освітнього процесу. Також можливою є організація освітнього процесу в очній формі з використанням дистанційних технологій. Таке поєднання можливе для різного виду занять, наприклад, практичні, лабораторні заняття проводяться в очному режимі, лекційні – у дистанційному.

Початкова школа.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- урок формування компетентностей;
- урок розвитку компетентностей;
- урок перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- урок корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, квести, інтерактивні уроки (уроки з навчанням одних учнів іншими тощо), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

Кожен тип уроку має свою структуру, тобто етапи побудови уроку, їх послідовність, взаємозв'язки між ними. Характер елементів структури визначається завданнями, які слід постійно вирішувати на уроках певного типу, щоб найбільш оптимальним шляхом досягти тієї чи іншої дидактичної, розвиваючої та виховної мети уроку. Визначення і послідовність цих завдань залежать від логіки і закономірностей навчального процесу. Зрозуміло, логіка засвоєння знань відрізняється від логіки формування навичок і вмінь, а тому і різняться структура уроків відповідних типів. Кожний тип уроку має свою структуру. Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи,

забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісний підхід, який передбачає постійне включення учнів до різних видів навчально-пізнавальної діяльності, а також практична спрямованість процесу навчання. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків і наскрізних змістових ліній. Навчання за наскрізними змістовими лініями реалізується насамперед через: організацію освітнього середовища; окремі предмети, роль яких при навчанні за наскрізними лініями різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною змістовою лінією; предмети за вибором; роботу в проєктах; позаурочну навчальну роботу і роботу гуртків.

Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожного предмета, досяжні, якщо використовувати діяльнісний підхід, проблемне навчання, проєктні технології, ситуаційні вправи, інтерактивні форми, роботу в парах/групах змінного складу тощо.

Формами організації освітнього процесу можуть бути різні типи уроків, практичні заняття, семінари, конференції, заліки, співбесіди, проєкти (дослідницькі, інформаційні, мистецькі), сюжетно-рольові ігри, екскурсії, віртуальні подорожі тощо.

Для надолуження освітніх втрат або організації додаткового освітнього простору можна використовувати мобільний застосунок «Вивчаю — не чекаю», де представлено добірку відео, тренувальні вправи, завдання, книги, ігри з математики й української мови і читання для 1-4 класів. Гейміфікована програма навчання з використанням інтерактивних технологій «КЕЧ» спрямована допомогти учням / ученицями початкових класів подолати освітні втрати, спричинені війною, поглибити знання та здобути навички, які допоможуть з упевненістю рухатися вперед у навчанні. Для учнів / учениць другого, третього та четвертого класів розроблено гейміфіковані уроки, які містять блок емоційного налаштування та рефлексії.

Ранкові зустрічі (10–15 хв на початку дня) сприяють створенню позитивної атмосфери. Рекомендується включити до них теми особистої та цивільної безпеки, дії в надзвичайних ситуаціях, мінної та пожежної безпеки. Корисними також можуть бути рольові ігри й практичні вправи.

Вибір форм і методів навчання вчитель/вчителька визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Базова та старша школа.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;

– комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт).

Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Інструментарій оцінювання

Відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту початкової освіти, наказів Міністерства освіти і науки України окреслено підходи оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти в умовах особистісно орієнтованого і компетентнісного навчання.

Відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту» кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та доброчесне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти.

Оцінка — результат оцінювання, що відображає рівень досягнення результатів навчання учнів відносно очікуваних результатів навчання, визначених відповідною модельною навчальною / навчальною програмою, який виражається вербально або кількісно (у балах чи рівнях).

Оцінювання — процес спостереження за навчальною та пізнавальною діяльністю учнів, а також процес опису, збору, фіксування та інтерпретації інформації про освітній процес і результати навчання учнів.

Об'єктами оцінювання є результати навчання учнів.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною для осіб, які провадять педагогічну діяльність та здійснюють відповідне оцінювання результатів навчання учнів (далі — педагогічні працівники), учня та його батьків або інших законних представників.

Інформування учня та його законних представників про результати навчання здійснюється шляхом проведення з ними індивідуальних зустрічей, комунікації за допомогою паперових / електронних носіїв, інформаційно-комунікаційних технологій, а також шляхом фіксування результатів навчання учнів у свідоцтві досягнень.

Принципи та функції оцінювання:

Оцінювання результатів навчання учнів незалежно від виду та форми здобуття ними освіти має бути справедливим, неупередженим, об'єктивним, незалежним, недискримінаційним та доброчесним.

Справедливе оцінювання ґрунтується на чітких і зрозумілих критеріях, заздалегідь відомих усім учасникам освітнього процесу, та орієнтоване на підтримку розвитку учнів, що передбачає обов'язкову можливість для зворотного зв'язку, пояснення оцінки та оскарження результатів навчання у разі незгоди.

Неупередженість оцінювання означає, що оцінювання здійснюється на основі досягнутих учнями результатів навчання без впливу особистих ставлень чи вподобань педагогічного працівника.

Об'єктивність оцінювання забезпечується:

- використанням інструментів оцінювання з чіткими і зрозумілими критеріями, що мінімізують множинність тлумачень;
- застосуванням стандартизованих процедур оцінювання, однакових для всіх учнів;
- можливістю перевірки результатів іншими педагогічними працівниками;
- фокусуванням виключно на вимірюваних результатах навчання.

Недискримінаційність оцінювання передбачає адаптування методів оцінювання до особливостей освітнього процесу з метою забезпечення рівного доступу учнів до нього та недопущення їхньої дискримінації.

Доброчесність оцінювання вимагає дотримання академічної доброчесності, виключає академічний плагіат, фабрикацію, фальсифікацію, несамотійне виконання завдання, недозволену допомогу та інші порушення під час виконання навчальних завдань, а також базується на прозорості та відповідальності осіб, які здійснюють оцінювання.

Оцінювання в закладах освіти виконує такі функції:

- формувальна — забезпечення відстеження динаміки навчального поступу учнів та визначення їх особистих навчальних потреб;
- констатувальна — встановлення рівня досягнення результатів навчання;
- діагностувальна — виявлення стану набутого досвіду, з'ясування причин утруднень, відстеження динаміки процесу навчання;
- мотиваційна — активізація внутрішніх мотивів до навчання через конструктивне оцінювання, що викликає почуття задоволення від результату;
- коригувальна — спрямування зусиль на подолання виявлених труднощів шляхом індивідуалізації завдань та підходів;

- прогностична — визначення знань та вмінь, необхідних на наступних етапах навчання, формування реалістичних очікувань;
- розвивальна — мотивування до рефлексії, самовдосконалення, аналізу власних сильних і слабких сторін через якісний зворотний зв'язок;
- виховна — налаштування учнів на відповідальність за результати власного навчання та якісне виконання завдань;
- управлінська — забезпечення інформацією для ухвалення рішень щодо академічної успішності, необхідності підтримки, переведення до наступного класу та моніторингу якості навчання на рівні закладу освіти.

Підходи до оцінювання:

Оцінювання результатів навчання здійснюється на засадах компетентнісного підходу.

Реалізація компетентнісного підходу вимагає від педагогічного працівника дотримання таких вимог:

- фокусування на здатності учнів застосовувати знання в практичних ситуаціях, а не на механічному відтворенні теоретичного матеріалу;
- застосування практико-орієнтованих завдань;
- акцентування уваги на ступені оволодіння вмінням, а не на кількості допущених помилок;
- підтримка позитивного ставлення до навчальних досягнень учнів незалежно від рівня таких досягнень;
- використання різноманітних методів для виявлення рівня сформованості знань, умінь, ставлень та цінностей;
- врахування індивідуального освітнього поступу під час формувального оцінювання;
- залучення учнів до самооцінювання та взаємооцінювання;
- здійснення оцінювання виключно на основі чітких і зрозумілих критеріїв;
- надання якісного зворотного зв'язку педагогічним працівником іншим учасникам освітнього процесу.

Процес оцінювання має враховувати рівень сформованості наскрізних умінь учнів (зокрема, читання з розумінням, критичного та системного мислення, здатності співпрацювати з іншими, розв'язувати проблеми тощо).

Види оцінювання:

Основними видами оцінювання в закладі освіти є формувальне, поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) та державна підсумкова атестація.

Формувальне оцінювання спрямоване на відстеження динаміки навчального поступу учнів та визначення його навчальних потреб. Воно здійснюється педагогічним працівником, а також шляхом взаємооцінювання та самооцінювання учнями.

Поточне оцінювання здійснюється на визначених етапах освітнього процесу з метою перевірки відповідності досягнутих результатів очікуваним за допомогою спеціального інструментарію.

Підсумкове оцінювання здійснюється шляхом зіставлення досягнутих результатів навчання з очікуваними та поділяється на тематичне, семестрове та річне.

Тематичне оцінювання здійснюється на основі поточного оцінювання за структурною одиницею навчальної програми та/або результатів виконання підсумкової (діагностувальної) роботи.

Семестрове оцінювання є узагальненням результатів навчання наприкінці вивчення всіх структурних одиниць програми, передбачених для відповідного періоду навчання та/або підсумкових семестрових робіт.

Річне оцінювання здійснюється на основі семестрових оцінок.

Державна підсумкова атестація передбачає оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття певного рівня повної загальної середньої освіти, вимогам державних стандартів загальної середньої освіти на відповідному рівні. Проведення державної підсумкової атестації та звільнення від неї здійснюється відповідно до Порядку проведення державної підсумкової атестації, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07 грудня 2018 року № 1369, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 02 січня 2019 року за № 8/32979.

Організація та форми оцінювання:

Залежно від суб'єкта оцінювання є:

- оцінювання, що здійснюється педагогічним працівником та вимагає формулювання зрозумілих освітніх цілей, ознайомлення з критеріями оцінювання, розробленими закладами освіти (далі — критерії оцінювання), та надання своєчасного зворотного зв'язку;
- взаємооцінювання, що здійснюється учнями в парах / групах за критеріями оцінювання;
- самооцінювання, що здійснюється учнями шляхом самостійного співвіднесення власних результатів навчання з критеріями оцінювання.

Залежно від об'єкта оцінювання є:

- оцінювання процесу (формувальне оцінювання) — спостереження за ходом виконання завдань та рівнем залученості;
- оцінювання результату (поточне та підсумкове оцінювання) — аналіз кінцевого результату відповідно до критеріїв оцінювання.

Залежно від способу подання результатів формами оцінювання є усна, письмова та практична. Форми оцінювання можуть бути реалізовані в очному режимі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, у тому числі під час здобуття освіти за дистанційною формою.

Залежно від кількості залучених до оцінювання учнів його організація може бути індивідуальною, груповою та фронтальною.

Методи, інструменти, шкали та загальні критерії оцінювання

Педагогічний працівник має право на академічну свободу щодо самостійного вибору методів та інструментів оцінювання з урахуванням специфіки навчального предмета / інтегрованого курсу та особливостей учнів.

До основних методів оцінювання належать:

- педагогічне спостереження, що фіксується за допомогою ситуативних нотаток, контрольних переліків у форматі «так / ні» тощо;
- аналіз продуктів освітньої діяльності шляхом оцінювання досліджень, проєктів, виробів, створених учнями, за критеріями оцінювання;
- словесні методи (опитування, анкетування, інтерв'ю, бесіда).

Інструментарієм оцінювання є сукупність спеціально розроблених завдань, релевантних до очікуваних результатів навчання.

Оцінювання результатів навчання здійснюється за такими шкалами:

- дихотомічна шкала («зараховано» / «незараховано») — може застосовуватися за рішенням педагогічної ради, відповідно до вимог чинного законодавства;
- вербальна шкала — передбачає оцінювання за допомогою словесних формулювань;
- рівнева шкала — визначає чотири рівні: початковий (П), середній (С), достатній (Д), високий (В);
- бальна шкала — передбачає використання 12-бальної системи (від 1 до 12).

Співвідношення між зазначеними в цьому пункті шкалами:

Вербальна шкала	Рівнева шкала	Бальна шкала
потребує істотної підтримки для досягнення результатів навчання	Початковий рівень (П)	1–3 бали
потребує ситуативної підтримки для досягнення результатів навчання	Середній рівень (С)	4–6 балів
має посутні успіхи в досягненні результатів навчання	Достатній рівень (Д)	7–9 балів
має значні успіхи в досягненні результатів навчання	Високий рівень (В)	10–12 балів

Правила застосування шкал:

- для учнів 1–2 року навчання формувальне, поточне та підсумкове оцінювання здійснюється виключно за вербальною шкалою;
- для учнів 3–4 року навчання формувальне оцінювання здійснюється за вербальною шкалою, а поточне — за рівневою; підсумкове — за рівневою шкалою;
- для учнів 5–12 року навчання формувальне оцінювання здійснюється за вербальною, рівневою або бальною шкалами (без урахування його результатів під час підсумкового оцінювання), а поточне та підсумкове оцінювання здійснюються за бальною шкалою.

Результати семестрового, річного оцінювання та державної підсумкової атестації (у разі проведення) відображаються у свідоцтві досягнень учня.

Загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів (додаток до цих Системи та критеріїв), що визначають єдині підходи до встановлення рівня результатів навчання учнів, розроблено на засадах компетентнісного підходу з урахуванням таких інтегрованих показників навчальної та пізнавальної діяльності учнів:

- когнітивні процеси;

- навчальна діяльність;
- рівень самостійності;
- рівень комунікації та взаємодії;
- частота вияву умінь.

Загальні критерії оцінювання є основою для розроблення закладами освіти критеріїв оцінювання за освітніми галузями (навчальними предметами / інтегрованими курсами).

Процедури оцінювання та забезпечення академічної доброчесності:

Обов'язковому оцінюванню підлягають обов'язкові освітні компоненти, визначені освітньою програмою. Вибіркові освітні компоненти оцінюються згідно з рішенням педагогічної ради закладу освіти.

Індивідуальні консультації підлягають винятково формувальному оцінюванню.

Оцінювання результатів навчання учнів з особливими освітніми потребами здійснюється згідно із загальними критеріями оцінювання, які можуть бути адаптовані відповідно до особливостей освітнього процесу, середовища, індивідуальних навчальних цілей (у разі модифікації змісту навчального предмета / інтегрованого курсу), та з урахуванням індивідуального навчального плану (за його наявності).

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється з дотриманням принципів і правил академічної доброчесності. У разі виявлення факту порушення академічної доброчесності під час виконання навчальної роботи застосовуються заходи реагування та санкції відповідно до Законів України «Про повну загальну середню освіту», «Про академічну доброчесність» та/або внутрішніх актів закладу освіти.

Оцінювання навчальних досягнень учнів основної та старшої школи

Об'єктом оцінювання є досягнення учнями результатів навчання, визначених Державним стандартом базової середньої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 (далі - Державний стандарт), що упорядковані й уточнені на рівні модельної навчальної / навчальної програми (далі - програма) як очікувані результати навчання, яких учні мають досягти під час опанування відповідних тем, розділів, модулів або інших структурних одиниць програми.

Очікувані результати навчання, передбачені програмою на відповідний період (семестр / навчальний рік), є основою для планування освітнього процесу й оцінювання в закладі освіти, зокрема під час визначення семестрової/-их і річної оцінок.

Оцінювання результатів навчання ґрунтується на компетентнісному підході, оскільки вимоги до обов'язкових результатів навчання в Державному стандарті визначено на його засадах.

Компетентнісний підхід реалізується через оцінювання результатів навчання, у яких виявляється здатність учня застосовувати знання, уміння, способи мислення, демонструвати ставлення та цінності у відповідній діяльності.

Оцінка є результатом оцінювання, що відображає рівень досягнення учнем очікуваних результатів навчання, визначених відповідною програмою. Виставляючи оцінку, учитель має співвідносити її з відповідним результатом / відповідними результатами навчання учня.

На початку навчального року / семестру / вивчення теми тощо вчитель самостійно визначає кількість і частотність застосування різних видів оцінювання (формульовального, поточного, підсумкового), доцільні методи та інструменти. Це може бути відображено в навчальній програмі, календарно-тематичному плануванні чи зафіксовано в інший спосіб, зручний для вчителя.

На початку навчального року доцільно передбачити проведення вхідної діагностувальної роботи для визначення рівня досягнення результатів навчання попереднього періоду, необхідних для подальшого навчання, виявлення освітніх втрат і навчальних потреб учнів. Вхідна діагностувальна робота на початку навчального року є інструментом формульовального оцінювання. Її результати не враховують під час поточного чи підсумкового оцінювання, а використовують для уточнення змісту й послідовності навчання, планування повторення, диференціації завдань та визначення необхідної підтримки учнів. За потреби вчитель може проводити діагностувальні роботи на початку другого семестру, теми, розділу, модуля програми тощо.

Під час підготовки до уроку вчитель визначає результат / результати навчання, над досягненням якого / яких працюватимуть учні; діяльність і завдання, у яких ці результати формуватимуться й виявлятимуться; критерії оцінювання такого завдання / таких завдань; спосіб надання зворотного зв'язку та, за потреби, спосіб фіксування отриманої інформації.

Методи й інструменти оцінювання вчитель обирає самостійно з урахуванням очікуваних результатів навчання, специфіки навчального предмета / інтегрованого курсу й освітніх потреб учнів.

Для отримання інформації про досягнення результатів навчання можна використовувати педагогічне спостереження, усні й письмові відповіді, тести, практичні та лабораторні роботи, роботу з текстами, даними й джерелами, розв'язання задач і навчальних проблем, дослідження, проекти, створення й презентації продуктів, комплексні завдання та інші доцільні способи.

Об'єктом оцінювання є не факт виконання навчальної діяльності (проекту, дослідження, усної відповіді чи письмової роботи), а продемонстрований учнем рівень досягнення відповідних результатів навчання.

Інструмент оцінювання добирають відповідно до результату, який потрібно виявити та оцінити. Компетентнісно орієнтовані завдання мають давати змогу виявляти не лише вміння відтворювати інформацію, а й уміння її розуміти, застосувати, аналізувати, порівнювати, інтерпретувати, а також уміння обґрунтовувати думку, розв'язувати проблеми, проводити дослідження, приймати рішення, взаємодіяти або створювати продукт. Для реалізації компетентнісного підходу використовують практикоорієнтовані завдання, що передбачають застосування знань і вмінь у навчальних і практичних ситуаціях. Водночас коротке завдання, тест, усна відповідь, практична дія, дослід чи задача

можуть також бути доречними, якщо дають змогу отримати необхідну інформацію про досягнення результату навчання.

Учитель для конкретного інструменту оцінювання / виду роботи повідомляє учням критерії, за якими здійснюватиметься оцінювання.

Ставлення та цінності враховують під час оцінювання лише тоді, коли вони виявляються через передбачені Державним стандартом і програмою результати навчання. Поведінка, дисциплінованість, старанність, темп роботи та інші особистісні характеристики не є підставою для визначення оцінки.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною вчителям, які здійснюють відповідне оцінювання, учневі та його батькам або іншим законним представникам. Інформування учня та його батьків або інших законних представників про результати навчання здійснюють під час індивідуального спілкування, за допомогою паперових або електронних засобів комунікації, інформаційно-комунікаційних технологій та Свідоцтва досягнень (примірну форму якого затверджує МОН України).

На прохання учня або його батьків чи інших законних представників учитель пояснює, які результати навчання було оцінено, які критерії було застосовано та на якій інформації ґрунтується оцінка.

Оскарження результатів оцінювання здійснюють у порядку, визначеному законодавством. Інформацію, отриману під час оцінювання, використовують не лише для виставлення оцінки, а передусім для прийняття педагогічних рішень: коригування змісту й темпу навчання, визначення необхідної підтримки, повторного опрацювання, планування наступних навчальних кроків та інформування учнів і батьків або інших законних представників. Персоніфіковані результати не використовують для публічного рейтингування учнів або порівняння учителів за середніми оцінками їхніх учнів.

Оцінювання в процесі навчання

У процесі навчання застосовують формувальне й поточне оцінювання. Визначальними для вибору виду оцінювання є його мета й спосіб використання отриманої інформації, а не назва роботи чи завдання. Якщо інформацію використовують насамперед для зворотного зв'язку, виявлення навчальних потреб і коригування освітнього процесу, оцінювання є формувальним. Якщо визначають і фіксують рівень досягнення результатів навчання на певному етапі для подальшого використання під час підсумкового (тематичного та/або семестрового) оцінювання, - поточним.

Під час формувального оцінювання доцільно враховувати не лише продемонстрований результат, а й дії, рішення та навчальні стратегії учня. Інформацію про труднощі, залученість і докладені зусилля використовують для зворотного зв'язку, визначення подальших навчальних кроків і педагогічної підтримки.

Зворотний зв'язок має допомагати учневі зрозуміти, якого результату досягнуто, що потребує вдосконалення і яким має бути наступний навчальний крок. Індивідуальні консультації підлягають винятково формувальному оцінюванню.

У межах формувального оцінювання доцільно залучати учнів до самооцінювання і взаємооцінювання за зрозумілими критеріями. Це допомагає учням визначати досягнення й труднощі та планувати подальше навчання. Оцінки, виставлені під час формувального оцінювання, не враховують у рамках підсумкового оцінювання.

Водночас інформацію про досягнення результатів навчання, отриману під час формувального оцінювання, учитель використовує, формуючи професійний висновок про навчальний поступ учня.

Формувальне оцінювання доцільно організовувати так, щоб учень мав змогу покращити результат, зокрема доопрацювати завдання, повторно продемонструвати окреме вміння або виконати інше рівноцінне завдання. Учитель фіксує результати формувального оцінювання в зручний для себе спосіб, за потреби використовуючи робочі нотатки, контрольні переліки, матриці або щоденники спостережень, які є внутрішнім інструментом і не потребують оформлення як окрема звітність.

Фіксування результатів формувального оцінювання в класному журналі не є обов'язковою вимогою. Однак за потреби педагог може зробити відповідний запис «Формувальна» в стовпці з датою. Поточне оцінювання здійснюють для встановлення і фіксування проміжного рівня досягнення учнями очікуваних результатів навчання в межах структурної одиниці програми (модуля, теми, розділу).

Частотність поточного оцінювання вчитель визначає самостійно з урахуванням змісту програми, кількості навчальних годин, специфіки результатів навчання, які оцінюють. Поточні оцінки не потрібно виставляти на кожному уроці або за кожне виконане навчальне завдання.

Підсумкове оцінювання та Державна підсумкова атестація.

Підсумкове оцінювання (тематичне, семестрове, річне) здійснюють шляхом зіставлення досягнутих результатів навчання з очікуваними.

Підсумкове оцінювання (тематичне) здійснюють в один із способів або в їх поєднанні: шляхом узагальнення поточних оцінок, отриманих протягом періоду навчання, що охоплює відповідну тему / розділ / модуль тощо; шляхом проведення підсумкової тематичної роботи, яка б охоплювала ключові очікувані результати навчання, визначені програмою у відповідній темі / розділі / модулі тощо.

Підсумкову тематичну оцінку визначають або як середнє арифметичне всіх поточних балів, отриманих учнем протягом теми, або на підставі інших підходів, що мають бути відображені в критеріях, правилах і процедурах оцінювання закладу освіти.

Підсумкове оцінювання (семестрове) здійснюють шляхом узагальнення (в один із способів):

тематичних оцінок (у разі їх відсутності - поточних оцінок), отриманих протягом семестру;

тематичних оцінок (у разі їх відсутності - поточних оцінок), здобутих протягом семестру, і оцінки за семестрову підсумкову роботу.

Підсумкову семестрову оцінку визначають або як середнє арифметичне всіх балів за підсумками тематичного оцінювання, отриманих учнем протягом семестру (поточних, якщо тематичні відсутні).

Результати формувального оцінювання під час тематичного та семестрового оцінювання не враховують. Проведення окремої підсумкової роботи після кожної теми, розділу чи модуля програми не є обов'язковим. Підсумкова робота має охоплювати результати навчання, передбачені програмою на відповідний період, які належать до однієї або різних груп у Державному стандарті базової середньої освіти. Така робота має давати змогу отримати інформацію про досягнення учнями результатів навчання у характерних для навчального предмета / інтегрованого курсу видах діяльності.

Підсумкові роботи доцільно планувати з урахуванням результатів навчання, які необхідно оцінити, наявної інформації про їх досягнення, навчального часу та загального навчального навантаження учнів.

Не рекомендується визначати семестрову оцінку лише за результатом однієї підсумкової роботи, якщо наявна інша достатня й релевантна інформація про досягнення учнем результатів навчання за семестр.

За результатами семестрового оцінювання визначають одну семестрову оцінку з навчального предмета / інтегрованого курсу.

Річну оцінку визначають або як середнє арифметичне семестрових оцінок, або на підставі інших підходів, що мають бути відображені в критеріях, правилах процедурах оцінювання закладу освіти.

Проведення окремої підсумкової роботи для визначення річної оцінки не передбачено (крім учнів, які здобувають освіту за індивідуальними формами). У разі, якщо вивчення навчального предмета / інтегрованого курсу відповідно до навчального плану закладу освіти передбачено лише в одному семестрі навчального року, річне оцінювання здійснюють на підставі семестрового оцінювання лише за той семестр, у якому цей навчальний предмет / інтегрований курс викладався.

Державна підсумкова атестація є різновидом підсумкового оцінювання та передбачає встановлення відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту базової середньої освіти. Особливості її проведення, вимоги до змісту та критерії оцінювання визначає Міністерство освіти і науки України в установленому законодавством порядку.

Особливості організації оцінювання.

Оцінювання результатів навчання учнів з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до загальних критеріїв оцінювання з урахуванням індивідуальної програми розвитку та індивідуального навчального плану за його наявності.

Загальні критерії можуть бути адаптовані відповідно до особливостей освітнього процесу, середовища та індивідуальних потреб учня, визначених в індивідуальній програмі розвитку.

Адаптація процесу оцінювання може передбачати зміну способу подання завдання, форми відповіді, часу виконання, організації середовища,

використання допоміжних засобів або інших умов, необхідних для того, щоб учень міг продемонструвати результат навчання. Застосування адаптацій не змінює результату навчання, що оцінюється, і саме по собі не є підставою для зниження оцінки. Якщо зміст навчального предмета / інтегрованого курсу модифіковано, оцінювання здійснюють відповідно до індивідуальних навчальних цілей, визначених в індивідуальній програмі розвитку, з урахуванням динаміки навчального поступу учня.

Під час дистанційного та змішаного навчання застосовуються загальні вимоги щодо відповідності методів та інструментів результатам навчання, критеріальності, достатності інформації та академічної доброчесності.

Технічні або організаційні обставини, що не характеризують рівень досягнення результатів навчання, не можуть бути самостійною підставою для зниження оцінки.

Якщо через такі обставини інформації недостатньо для обґрунтованого висновку, учневі доцільно надати доступний спосіб і, за потреби, інший строк для демонстрування відповідних результатів навчання.

Оцінювання результатів навчання здійснюють із дотриманням цінностей, принципів і правил академічної доброчесності, визначених законодавством та внутрішніми актами закладу освіти. Педагогічному працівникові доцільно до початку виконання завдання чітко визначити й повідомити учням умови його виконання, зокрема допустимі джерела інформації, види допомоги, можливість співпраці, використання цифрових інструментів і засобів штучного інтелекту.

Оцінюванню підлягають персональні результати діяльності учня, досягнуті ним особисто, або результати спільної діяльності, якщо така форма виконання передбачена умовами завдання. Не самостійно виконане завдання вважається не виконаним і не підлягає оцінюванню; факт порушення академічної доброчесності фіксується у документі про результати оцінювання в спосіб, визначений закладом освіти, що має бути відображено в критеріях, правилах і процедурах оцінювання закладу освіти.